

Bones Pràctiques
del Cercle d'Economies Feministes

Transformem cuidant

Propostes innovadores des de la xarxa de professionals de la salut i la cura "Cura Digna"

Transformem cuidant: propostes innovadores des de la xarxa de professionals de la salut i la cura "Cura Digna"

1A EDICIÓ: OCTUBRE DE 2022

Disseny de continguts

Almena Feminista, SCCL

La ciutat invisible, SCCL

Realització de les entrevistes i redacció

Amanda Alexanian

Maritza Sore Galleguillos

Correcció

Elba Mansilla

Edició gràfica i disseny

La Pera, SCCL

Il·lustracions

Anna Falcó

Avís legal

Aquesta obra es publica amb una llicència de Creative Commons Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 3.0.

Promou i finança:

Amb el suport de:

Índex

Introducció	4
1. Cooperativa Mujeres Pa'lante. Existir i resistir gràcies al camí que unes altres han obert.....	7
2. Integral. Acompanyar en l'autoconeixement.....	12
3. Més que Cures. Acords comuns per a la dignificació.....	17
4. Som amb tu. Créixer en xarxa.....	21
5. Clara ser gran. Canviar el paradigma: la metodologia també es cura.....	25
6. Anem per Feina. Transformar el sistema des de dins	31
7. Hospice.cat. Pensar la mort des de la dignitat de la vida	35
8. Ca l'Abril. Viure plenament totes les etapes de la vida	40
9. Sindillar/Sindihogar. Diversificar per sobreviure	44
10. Colla Cuidadora. Les cures construeixen comunitat	49
11. Coopnet. Horitzontalitat i ecologia: les persones i el planeta al centre.....	53
12. Mujeres Unidas Entre Tierras (MUET). Sostenir(-nos) en comunitat	57

Introducció

El present document és fruit d'una sèrie d'entrevistes que es varen realitzar entre maig i juliol de 2022 a les diferents organitzacions que formen part de la xarxa de professionals de la salut i la cura "**Cura Digna**", una iniciativa que va néixer durant la pandèmia, per reunir diferents organitzacions i cooperatives que treballen en l'àmbit de les cures.

L'objectiu del grup és treballar en xarxa per visibilitzar i dignificar els treballs de cures i, alhora, oferir serveis més humans i professionals, centrats en les persones i lliures d'ànim de lucre. Aquestes entrevistes es van realitzar en el marc del mapatge de bones pràctiques del Cercle d'Economies Feministes de l'Ateneu Cooperatiu de Barcelona Coòpolis¹, amb la finalitat d'identificar i valorar propostes transformadores des d'aquest àmbit tan invisibilitzat. Us convidem a llegir les següents pàgines des d'una mirada inspiradora i reflexiva, que permeti comprendre la realitat de les cuidadores i aprendre dels interessants processos d'organització interna que han dut a terme les diferents entitats.

Però, **de què es parla quan es parla de cures?** De manera concreta i material, s'entén per cures aquelles activitats necessàries per cobrir les necessitats físiques i/o fisiològiques de les persones, des de la neteja i higiene personal, fins a l'alimentació. Però les cures també passen pel bon tracte, la comprensió, l'acompanyament, la preocupació cap a les necessitats de l'altra, l'escolta, i molts altres processos intersubjectius que es donen entre la persona cuidadora i qui rep les cures. Enmig d'aquests matisos i capes, la **perspectiva feminista** es torna fonamental per a la visibilització i la dignificació d'aquestes tasques, aportant visions crítiques en la manera de concebre i executar la cura.

“

L'objectiu del grup és treballar en xarxa per visibilitzar i dignificar els treballs de cures i, alhora, oferir serveis més humans i professionals, centrats en les persones i lliures d'ànim de lucre.

”

1. El Cercle d'Economies Feminista de Coòpolis neix amb l'objectiu de donar a conèixer instruments, metodologies i models que ajudin les entitats a desplegar una cultura organitzativa més feminista i sostenible. Les seves principals accions estan dirigides a la reflexió i formació sobre la construcció de lideratges que promoguin la cultura de la corresponsabilitat amb les cures i la revisió d'estructures des d'una visió feminista i transformadora. Són part del cercle les cooperatives Equilàtera, Almena Cooperativa Feminista, Cos Salut i La Ciutat Invisible.

Han estat les veus de milers de dones i persones dissidents, les que han posat sobre la taula el desequilibri en la distribució dels treballs de la llar i de cures, denunciant la **divisió sexual, social i interrelacional del treball**, a la base de la societat patriarcal. Des dels feminismes, es convida a **pensar en clau de vulnerabilitat i interdependència**, entenent que totes les persones han tingut necessitats de cures al llarg de les seves vides i, precisament, sostenir la vida és un tema polític i requereix una solució col·lectiva, a través d'una redistribució dels treballs de cures: les dones han de cuidar menys i, per a què això succeeixi, els homes i el conjunt de la societat han d'aprendre a fer-ho més i prendre responsabilitat. Les empreses, les administracions i les comunitats s'han de fer corresponsables amb la cura.

Els feminismes porten a pensar que, així com s'ha construït la idea que les dones són cuidadores naturals, existeix la possibilitat de deconstruir aquestes creences i transformar el sistema familiar i els imaginaris.

No es pot realitzar aquest mapatge, sense esmentar la realitat europea dels treballs de la llar i de cures, que és assumida majoritàriament per **dones migrades i en fortes condicions de precarietat**. En l'àmbit estatal tenim una **lleï d'estrangeria** que fomenta la desprotecció i que considera a aquelles persones en situació irregular, com un col·lectiu sense drets, pràcticament obligant-les a haver de treballar en l'economia submergida, de manera il·legal, sense contractes, sense cap mena de prestació social i sense drets laborals. Cal subratllar que moltes persones migrants que han decidit apostar per projectes d'Economia Social i Solidària i per crear cooperatives també s'han trobat amb múltiples barreres a l'hora d'intentar regularitzar la seva situació, accedir a subvencions, accedir a formacions i capacitacions oficials, etc.

Un cop realitzades aquestes entrevistes i abans de la publicació d'aquest document, l'Estat espanyol va ratificar, després de més de deu anys de lluita del moviment de treballadores de llar i les cures i el sindicalisme feminista, el **conveni 189 de l'OIT**, de protecció a les treballadores de la llar. Pocs mesos després, a través del Reial decret llei 16/2022 es van millorar algunes condicions de les treballadores, com per exemple el reconeixement del dret de les treballadores del sector a la prestació de desocupació.

“

Les organitzacions entrevistades, membres de la xarxa "Cura Digna" ofereixen serveis de cures des del sector de l'ESS. És una aposta per la desmercantilització, representant una alternativa al sector privat, submís a la lògica del profit per sobre del benestar de les persones.

”

Sens dubte això marca una fita i és fruit de la lluita organitzada i mobilització de milers de dones, però no deixa de ser una victòria a mig fer. Encara persisteixen moltes desigualtats entre les treballadores de la llar i les cures i la resta de persones treballadores del Règim General, tal com denuncien les mateixes treballadores organitzades².

Però per què considerem transformadores aquestes experiències? És summament interessant que les organitzacions entrevistades, membres de la xarxa "Cura Digna", ofereixin serveis des del sector de l'ESS. És una aposta per la desmercantilització, representant una alternativa al sector privat, submís a la lògica del profit per sobre del benestar de les persones.

Les organitzacions que aquí presentem posen el focus en dos aspectes, indissolublement vinculats. D'una banda, la necessitat de **promoure un treball de cures en condicions laborals dignes**, respectant els drets humans de les treballadores que tanta precarització viuen, a més d'apostar per "cuidar a les que cuiden" com una clau fonamental per avançar. Per l'altre costat, a més de la necessitat d'unes condicions dignes de treball, també emfatitzen i treballen per **posar al centre les persones que reben cures**, el seu benestar, la seva autonomia, donant importància als seus desitjos i voluntat, i fugint d'infantilització i paternalisme.

També és interessant el fet que totes elles tenen un fort vincle amb la comunitat, algunes tenen un clar origen en l'autoorganització comunitària, moltes se sostenen gràcies a un potent entramat comunitari, unes altres treballen per incloure la mirada comunitària a les cures. Totes veuen que sense una mirada col·lectiva al sector no és possible avançar.

Finalment, aquestes organitzacions s'han unit en un grup que els permet entrar en relació, donar-se suport mútuament i, així, ser més fortes. D'aquesta manera, la transformació cap a la qual aposta cada organització s'amplifica gràcies al treball col·lectiu, que evidencia, una vegada més, la importància de les estratègies comunes i horitzontals. En el seu propi manifest ja ho diuen: es necessita una reestructuració del sistema de cures, corresponsabilitat de les administracions públiques, incorporació dels projec-

tes comunitaris i reconèixer el valor de les cures. La lluita d'aquest grup és pel reconeixement del dret a cuidar i ser cuidada, com un dret fonamental³.

Cuidar i sostenir la vida és un dels treballs més importants que existeixen. En aquest mapatge, es busca valorar la potent tasca que realitzen les entitats que es dediquen a la cura. Esperem ser una aportació en la seva visibilització i donem suport a la lluita de centenars de companyes perquè la seva feina sigui reconeguda com un treball amb les condicions dignes que mereix.

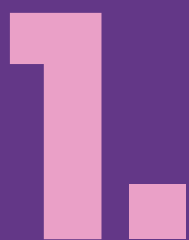
“

Cuidar i sostenir la vida és un dels treballs més importants que existeixen. En aquest mapatge, es busca valorar la potent tasca que realitzen les entitats que es dediquen a la cura.

”

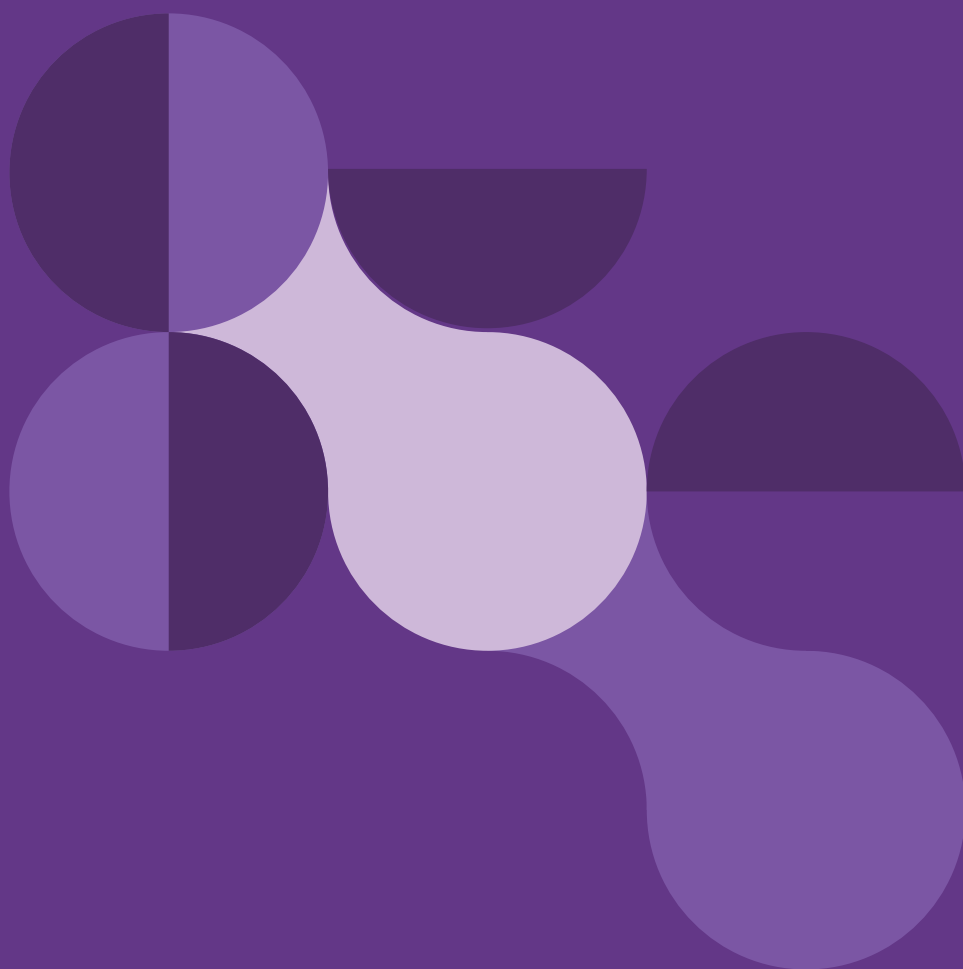
2. Per saber-ne més, recomanem aquest reportatge: www.elsaltodiario.com/laboral/trabajadoras-hogar-seguiran-ano-sin-poder-cobrar-paro

3. El manifest complet del Grup "Cura Digna" el pots llegir en el següent enllaç: www.curadigna.bcn.coop

Cooperativa Mujeres Pa'lante

Existir i resistir gràcies al camí
que unes altres han obert

Cooperativa Mujeres Pa'Lante

Existir i resistir gràcies al camí que unes altres han obert

La **Cooperativa Mujeres Pa'Lante** és un projecte creat l'any 2018 que neix d'una organització amb un llarg recorregut, l'associació Mujeres Pa'Lante, amb l'objectiu específic de millorar l'ocupabilitat per a les dones migrades i contribuir al seu benestar social i econòmic, a més d'ajudar-les a regularitzar la seva situació administrativa. Actualment, la seva principal línia de treball és en l'àmbit de la neteja i, després de la pandèmia, s'estan reactivant les línies de cures i servei d'àpats que van experimentar un daltabaix important a causa de la COVID-19. Parlem amb la **Wendy Espinosa** i la **Leire Buitrago** sobre cures i migracions.

Després de la pandèmia i enmig d'un context que ha posat en crisi l'actual model de provisió de cures, quins creieu que són els elements més transformadors de la vostra cooperativa?

Wendy: Crec que són moltes coses, però per anomenar algunes, em sembla molt rupturista que les nostres companyes estiguin contractades per la cooperativa Mujeres Pa'Lante sota el Règim General de la Seguretat Social.

Això és un tema polític molt important, ja que moltes dones que treballen en l'àmbit de les cures i la neteja ho fan sota el Règim Especial del Treball de la Llar.

A més, aquesta és una lluita que venien fent les nostres companyes de l'associació Mujeres Pa'lante des de fa molt temps i que inunda, evidentment, el naixement de la cooperativa. Quan es van crear els nostres estatuts, les companyes es van incorporar com a treballadores sota el Règim General.

També ens sembla molt innovador que, de cara als i les clientes, som molt més properes que altres empreses del sector. I en matèria interna, el tracte que tenim nosaltres entre companyes, també és molt proper: coneixem la història de totes, els seus processos migratoris, els problemes de salut, les situacions familiars.

“

Al final allò transformador és el tracte i la intenció de fer les coses d'una manera diferent, i reconèixer que tot això s'ha pogut fer gràcies a les aportacions de moltes altres dones.

”

Llavors jo sé que no estic parlant amb una treballadora X, estic parlant amb l'Erika, la Teresa o la Ivonne, i sé que el seu procés migratori va ser molt complicat i que si ella no està bé avui en el treball és per això. També ens preocupem molt que les treballadores puguin conciliar el seu temps de treball amb la seva vida familiar, estar amb els seus fills i filles. Una altra cosa molt distintiva nostra són els espais que generem per poder compartir coses que no són del treball i els espais d'autocura, com un espai de massatges que tindrem ara després d'aquesta entrevista.

Al final allò transformador és el tracte i la intenció de fer les coses d'una manera diferent, i reconèixer que tot això s'ha pogut fer gràcies a les aportacions de moltes altres dones que van obrir el camí abans que nosaltres. Nosaltres vam néixer de l'associació Mujeres Pa'Lante que treballa, principalment, en suport a dones migrants a través d'assessoria sociolaboral i formacions a dones que no tenen els seus papers en regla.

Aquestes formacions són en diverses temàtiques, com per exemple en atenció socio sanitària, i es fan amb l'objectiu de lliurar-los eines i tècniques professionals a les dones que ja s'estan dedicant a les tasques de cures, que han trobat aquests treballs com una manera de sobreviure en els seus processos migratoris, però que moltes vegades no tenen totes les eines per exercir aquest treball de manera adequada. Llavors, en aquest context, l'any 2017 es va presentar un projecte per part de l'associació Mujeres Pa'lante, per crear la cooperativa Mujeres Pa'lante, ja que l'associació va detectar que hi havia moltes companyes que estaven formades per l'associació, però que necessitaven una resposta laboral.

Llavors aquesta cooperativa neix per ocupar dones que han estat formades en l'associació. Ara som una "dragona" amb dos caps, perquè l'associació i la cooperativa cobreixen necessitats diferents però continuen vinculades. De fet, a la cooperativa hi ha tres sòcies i una d'elles és l'associació. És a dir, som dos equips separats, però no podem desconèixer que ens uneix una mateixa història, llavors tot es treballa en xarxa amb l'associació.

“

Al final allò transformador és el tracte i la intenció de fer les coses d'una manera diferent, i reconèixer que tot això s'ha pogut fer gràcies a les aportacions de moltes altres.

”

Per exemple, les assessories sociolaborals es fan allà, els tallers sociolaborals que es fan amb voluntariat, es fan allà. La companya que ens porta les nostres xarxes socials és la que fa el primer acolliment a l'associació. Les activitats que fem són completament diferents, però ens retroalimentem principalment de la necessitat que tenen les dones que arriben als nostres espais: les dones volen cursos i les companyes que les reben ens traspassen la informació.

I de manera concreta, què significa per vosaltres "cura digna"?

Leire: Posar la vida al centre, això es diu en molts llocs, cal posar la vida al centre, tant de les companyes que fan els serveis a domicili com també, de les necessitats dels i les clientes. És a dir, més que posar al centre la part econòmica, monetària, és posar al centre la vida i les necessitats personals.

Wendy: Sí, i jo afegiria que es pugui pagar de manera digna també, que les tasques de neteja i de cura es paguin bé. Nosaltres treballem amb professionals de la neteja: tu li passes la clau de la teva casa a una persona perquè et vagi a netejar, això ha de generar una confiança enorme i té un valor. I això s'ha de pagar bé. Dignificar les cures és que una companya pugui treballar fins a les cinc de la tarda i tingui un salari digne, i que no hagi de treballar de dilluns a divendres fins les vuit, caps de setmana i a les nits.

I quines motivacions us van fer entrar a la xarxa "Cura Digna"? Què aporteu vosaltres a aquest grup i què us aporta el grup a vosaltres?

Wendy: Nosaltres entrem a aquest grup en un moment de baixada per la pandèmia. La línia de càtering, que era un èxit, es va enfonsar durant el confinament. Aquí vam haver de sobreviure executant altres projectes i les nostres companyes que estan amb contracte van haver de passar a ERTO, ja que eren les eines de les que podíem tirar en aquell moment. Allà apareix l'opció d'entrar a aquest grup que ja s'estava formant.

En aquell moment ens va donar llum, perquè nosaltres estàvem començant l'activitat de serveis de la cooperativa, i la pandèmia gairebé ens obligava a tancar. Llavors, tot el treball de donar-nos a conèixer, de visibilització, que anava superbé, se'n va anar en orris una altra vegada.

“

Dignificar les cures és que una companya pugui treballar fins les cinc de la tarda i tingui un salari digne, i que no hagi de treballar de dilluns a divendres fins les vuit, caps de setmana i a les nits.

”

En aquest grup trobem una xarxa i una manera de visibilitzar les nostres necessitats com a cooperativa, que en aquell moment era tenir clients i clientes per poder sostenir els contractes de les companyes, que al mateix temps són indispensables perquè puguin tenir i renovar els seus papers.

Nosaltres entrem al grup des de la necessitat de sobreviure com a cooperativa i després s'ha tornat un espai molt important. Aquest grup, aquesta xarxa, ens aporta visibilitat, braços, per tal que puguem compartir la tasca de comercialització de les nostres cooperatives entre vàries. D'altra banda, està el tema de la conceptualització de les cures, debatre sobre això és superenriquidor. Tinc companyes superintelligents aquí i que tenen un discurs molt potent. És un espai d'aprenentatge.

També és un grup superdivers, en què hi ha moltes cuidadores que ens ensenyen molt. I nosaltres, crec, aportem l'experiència que tenim, tots els anys que portem executant projectes, organitzant cursos, participant en diferents espais.

En aquest grup hi ha una retroalimentació molt rellevant en l'àmbit humà. Fins i tot amb algunes ja ens hem fet amigues.

Leire: És un espai des d'on exigir plegades la corresponsabilitat d'un major nombre d'agents en matèria de cures. Perquè l'Estat no està invertint res i ho ha traspasat tot a l'àmbit privat, li ha deixat tota la responsabilitat a les famílies. S'ha de continuar parlant sobre el model de cura, però sobretot quantificar, posar els diners que faci falta. Llavors jo crec que ja n'hi ha prou d'anàlisi, cal passar a l'acció. Totes les anàlisis ja estan fetes, ara falta posar els diners i repartir millor les responsabilitats. I també haurien d'implicar-se totes les persones, no sols l'Estat, sinó que tota la societat, per transformar aquest sistema.

“

Aquest grup, aquesta xarxa, ens aporta visibilitat, braços, per tal que puguem compartir la tasca de comercialització de les nostres cooperatives entre vàries. D'altra banda, està el tema de la conceptualització de les cures, debatre sobre això és superenriquidor. Tinc companyes superintelligents aquí i que tenen un discurs molt potent. És un espai d'aprenentatge.

”

Dades de contacte:

931 067 222 / 653 367 983

cooperativamujerespalante@gmail.com

C. Villarroel 10, baixos.
Barcelona (08011)

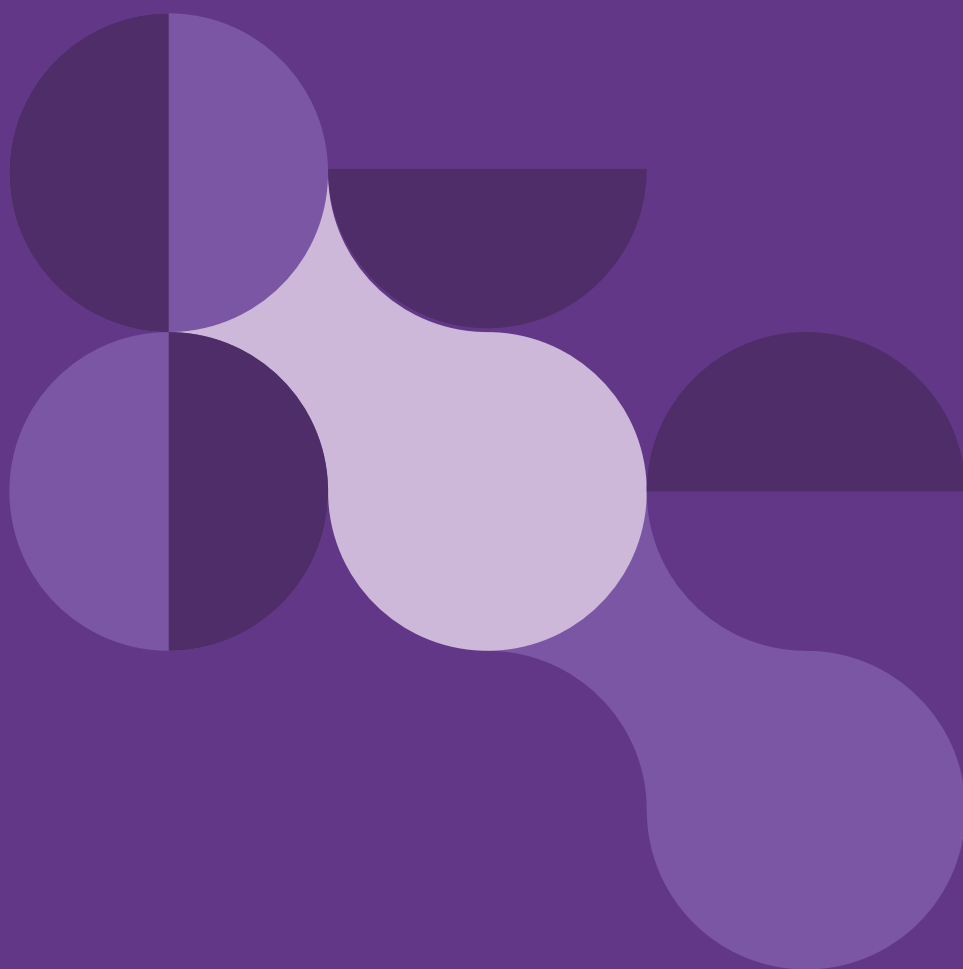

www.cooperativamujerespalante.coop

2.

Integral

Acompanyar en l'autoconeixement

Integral

Acompanyar en l'autoconeixement

Integral és una cooperativa de salut que va sorgir fa més de 35 anys, amb l'objectiu de ser una alternativa a la medicina tradicional i oferir un servei multidisciplinari i amb una visió holística de les persones. La seva proposta tracta als i les pacients de manera global, entenent i integrant els seus aspectes emocionals, culturals, socials, espirituals, a més dels físics, per així ajudar-los a tenir una posició activa sobre la seva pròpia salut. Sobre això conversem amb **Àurea Gómez Erguín, Rosa Chacón Pena** i **Esmeralda Imaz Cárdenas**.

A Integral porteu moltíssims anys treballant, m'imagino que heu patit moltes transformacions en tot aquest temps. Avui dia quins diríeu que són els elements més transformadors de la vostra cooperativa?

Àurea: Sí que hem passat per molts canvis. Fa molts anys, vam néixer de la cooperativa Gaia que integrava la revista *Integral* i dues botigues ecològiques. Tot va partir de la revista, en 1978 es va formar el nucli central de qui ara som. La publicació va néixer com una eina de transformació social, un lloc de trobada per a totes les persones que se sentien identificades amb una filosofia de vida més natural. Després es va obrir el centre mèdic a Barcelona amb l'objectiu concret d'oferir una alternativa a la salut tradicional. Amb els anys, el projecte es va separar de l'inicial i hem passat per diferents formes jurídiques.

Esmeralda: Aquest és un centre alternatiu que té cura de les persones i això és transformador. Ara tornem a la forma cooperativa, vam fer aquesta transformació societària perquè pensem que és la forma que més està alineada amb la nostra manera de treballar, va ser una cosa natural, com tornar-se a alinear de nou amb la nostra manera de ser i de funcionar internament. També pensem que és rupturista plantejar el cooperativisme com una alternativa a haver de triar entre la sanitat pública i la privada. Totes les persones tenim dret a tenir uns serveis de salut, però aquí no podem triar quins: en el sector públic només pots anar a una visió allopàtica, on el teu cos es divideix en parts i es tracta per parts, no integrat. Llavors les persones que pensem que aquesta part és molt necessària, però no per a tots els casos clínics, no tenim opció d'anar a un altre lloc i només tenen l'opció d'anar a la privada.

Aquest centre mèdic pot ser una alternativa, que dona centralitat a la cura de les persones i eleva la qualitat de servei... Una visita és una hora, no deu minuts. Hem pensat que la cooperativa, d'algun manera, ens permet entrar a la comunitat, és com és la fórmula comuna i és com l'alternativa a allò públic.

És a dir, allò públic hauria de ser així, però mentre no es produeixi aquesta transformació, a través del cooperativisme és com aconseguirem aquest canvi social. Així mateix, en ser una cooperativa sense ànim de lucre podem accedir a recursos de les administracions i que elles siguin copartícips en la salut integral, que contribueixin.

Rosa: Per a mi l'element més transformador en l'àmbit social és mantenir-nos durant aquests anys a contracultura, però alhora a favor d'allò natural, de l'essència humana, cosa que ara està ressorgint. En cada acte que nosaltres estem, cada persona que atenem, en cada xerrada que fem, en cada contribució que fem, sempre tinc la sensació que estem fent la proposta que un món més saludable per a totes les persones és possible, i que hem de ser nosaltres mateixes capaces de generar benestar. És obrir aquesta possibilitat fora d'allò tradicional per anar generant un altre tipus de societat on es pugui pensar que això és possible.

Àurea: I un altre element transformador és amb relació al tema de la participació i el poder. Veure com ens configurem amb els nostres diferents rols, els socis, les sòcies, les treballadores, les col·laboradores, com fer perquè totes puguin participar i contribuir. Fem reunions periòdiques, però és un tema a continuar treballant per impregnar-nos d'aquests canvis. Busquem una forma de treball en grup i en equip, però encara estem en desenvolupament.

I per a vosaltres, què vol dir "cura digna"?

Àurea: Abans d'arribar a parlar de cura digna, nosaltres fèiem moltes trobades on ens anàvem a la muntanya i fèiem programes i planificació, i un dels grans temes sempre acostumava a ser la cura del cuidador o cuidadora, ja no sols com a professionals de la cura externa, sinó com els mateixos terapeutes manteníem les nostres pròpies cures per poder cuidar a altres persones.

“

L'element més transformador en l'àmbit social és mantenir-nos durant aquests anys a contracultura, però alhora a favor d'allò natural, de l'essència humana, cosa que ara està ressorgint. En cada acte que nosaltres estem, cada persona que atenem, en cada xerrada que fem, en cada contribució que fem, sempre tinc la sensació que estem fent la proposta que un món més saludable per a totes les persones és possible, i que hem de ser nosaltres mateixes capaces de generar benestar.

”

Aquest ha estat un tema al llarg de la nostra història i ara ens trobem en una realitat on les cuidadores tenen aquesta dificultat, de cuidar-nos, no sols en l'àmbit econòmic, sinó de temps i de ritme de vida. Enguany hem aconseguit una beca per a persones cuidadores, gràcies al programa de subvencions Impulsem de l'Ajuntament de Barcelona, estem duent a terme el "Projecte cooperatiu de salut integral per a les persones cuidadores". Aquesta iniciativa està alineada amb el reconeixement del valor social i la reducció dels impactes negatius que el treball de cures té sobre la salut física, mental i emocional de les persones que s'hi dediquen.

Reivindiquem la importància del treball domèstic, reproductiu i de cura en el sosteniment de la vida, i la necessària democratització de les relacions i el model, i amb els nostres recursos i experiència de trenta-sis anys en salut integrativa volem contribuir en la millora de la salut per a les persones cuidadores.

Com heu entrat a la xarxa "Cura Digna"? Quin sentiu que és la vostra aportació a aquest grup?

Rosa: Bé, en entrar a la xarxa vam veure que els perfils que hi havia eren bàsicament de cura a domicili de persones grans o persones dependents o neteja, però faltava la part de salut. Nosaltres en això tenim experiència des de fa molts anys, on els i les professionals van a domicili i aporten i complementen amb els seus serveis de fisioteràpia, acupuntura, infermeria, consells de prevenció, alimentació, etc.

Tot això és enriquir el servei que ofereix la xarxa. I a més s'inclouen les perspectives de cuidar a la cuidadora, professionalitzar els serveis, fer una comercialització conjunta, treballar de manera col·lectiva el creixement, etc. És molt potent.

Àurea: Nosaltres entrem al grup el març del 2021 i ens vam adonar que moltes cuidadores tenien problemes físics, dolor d'esquena, també problemes emocionals, perquè la majoria són dones migrades i deixen a la seva família allà. Bé, moltes necessitats, que elles no podien cobrir, ni tampoc accedir a un sistema de salut holístic integral que és el que nosaltres proposem. Llavors estem en aquesta xarxa per proposar aquestes visions i perquè l'àmbit de la salut sigui present.

“

Reivindiquem la importància de la cura en el sosteniment de la vida, i la necessària democratització de les relacions i el model, i amb els nostres recursos i experiència de trenta-sis anys en salut integrativa volem contribuir en la millora de la salut per a les persones cuidadores.

”

“

Ens vam adonar que moltes cuidadores tenien problemes físics, dolor d'esquena, també problemes emocionals, perquè la majoria són dones migrades i deixen a la seva família allà. Bé, moltes necessitats, que elles no podien cobrir, ni tampoc accedir a un sistema de salut holístic integral que és el que nosaltres proposem. Llavors estem en aquesta xarxa per proposar aquestes visions i perquè l'àmbit de la salut sigui present.

”

Esmeralda: Sí, nosaltres estem amb molta il·lusió. Ara continuarem treballant al grup sobre la comercialització conjunta, en com promocio-nar-nos amb les altres entitats. Hem actualitzat el catàleg de serveis que hi ha a la web, el tema del segell que ja està llest.

La idea és que aquests serveis arribin al màxim de persones, que sàpiguen que tenen una alter-nativa de cures domiciliàries i que ens puguem sostenir entre totes les entitats.

Rosa: També tenim l'experiència des de fa molts anys de la participació en una xarxa de dones professionals de la salut, amb mirada feminista, RedCaps que publiquen la revista *Dones i Salut*. Ens conformem també per a reivindicar, justa-ment, aquesta visió molt masculinitzada del món de la salut.

I per finalitzar, si haguéssiu de triar les vostres principals reivindicacions cap a l'administra-ció pública, cap a la societat civil i cap a altres organitzacions del sector de l'Economia Social Solidària, quines serien?

Rosa: Jo crec que és molt important en tots els àmbits donar valor social la cura, la sostenibilitat. Aquí s'entrecreu amb la visió de l'economia fe-minista, de proposar un model de cura que sigui sostenible, que els projectes laborals de cures si-quin sostenibles, que es puguin viure.

Per a nosaltres és molt important que el nostre pro-jecte sigui sostenible, però per a això necessitem també la coparticipació de les administracions, perquè soles és difícil aconseguir-ho.

“

És molt important en tots els àmbits, el tema de donar valor social a les cures, el tema de la sostenibilitat. Aquí s'entrecreu amb la visió de l'economia feminista, de proposar que les cures siguin sostenibles.

”

Dades de contacte:

934 677 420

info@integralcentremedic.com

C. Diputació, 321, 1-1
Barcelona (08009)

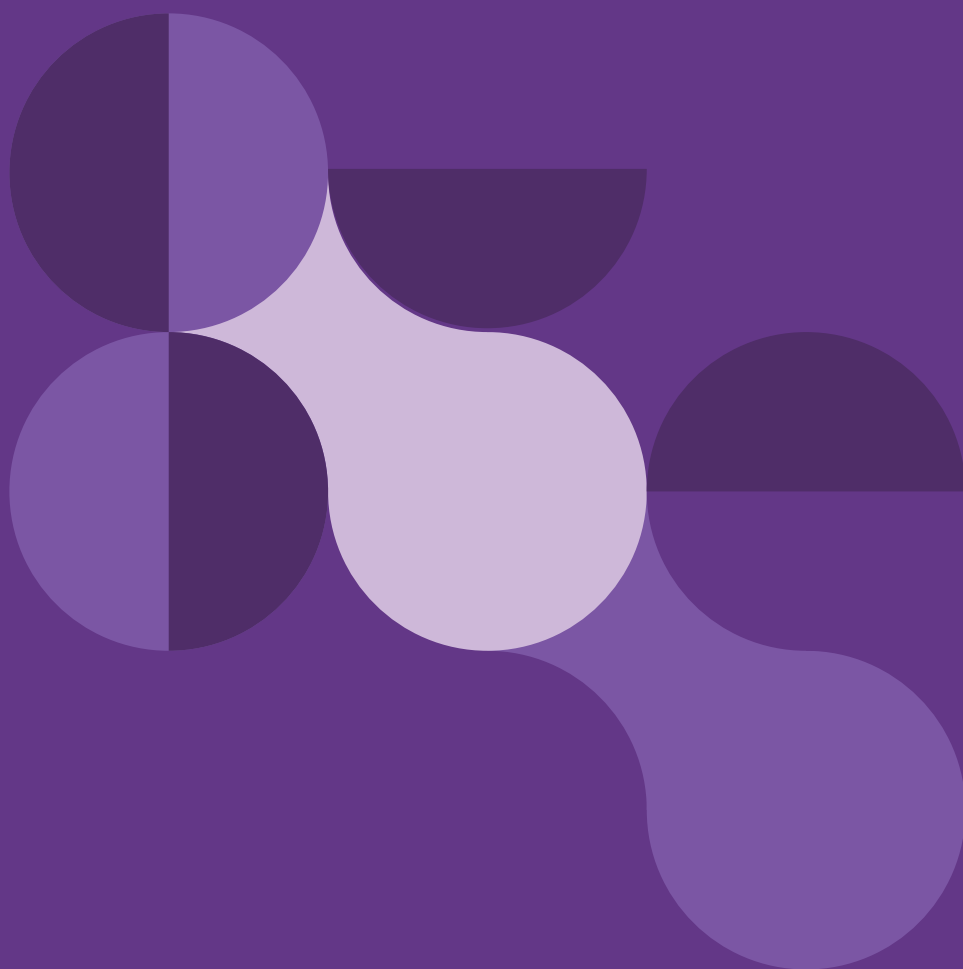

www.integralcentremedic.com

3.

Més que Cures

Acords comuns per a la dignificació

Més que Cures

Acords comuns per a la dignificació

Més que Cures és una associació de dones i famílies organitzades per promoure el benestar de la comunitat, que ofereix un servei de cures a domicili. Aquest projecte va sorgir l'any 2018 al barri de Poble Sec, en detectar que dones migrades treballadores de la llar i cuidadores, amb i sense papers, realitzaven aquesta activitat sense drets laborals. A partir d'aquest moment, l'associació iniciar un procés d'autoorganització laboral, que combina la denúncia social, l'articulació territorial i comunitària entorn a la cura, la formació professionalitzadora i acreditació per a treballadores del sector i la resolució de necessitats de cura de proximitat amb criteris de justícia i dignitat. De tot plegat, conversem amb l'**Amelia Campos**.

Quins creus que són els elements més transformadors de Més que Cures?

Amèlia: Nosaltres tenim dues branques molt importants d'activitat. Un servei de cures a domicili per persones grans dependents, que és el perfil professional que tinc jo; executem també activitats de canguraje per a esdeveniments i de neteja a domicili. D'altra banda, Més que Cures té un projecte que ens vincula al barri de Pobles Sec i que es diu El Racó de les Cures, que és un espai d'acollida i acompanyament per a persones cuidadores, siguin professionals o familiars. La proposta que fem als nostres clients parteix del fet que som dones professionals qui prestem el servei sol·licitat; que tenim formació i estem acreditades per la Generalitat de Catalunya per prestar-lo, ja que estem registrades al RESES (Registre d'Entitats, Serveis i Establiments Socials), fet que ens acredita per proveir el Servei d'Ajuda a Domicili (SAD). Això ens està servint de trampolí per oferir un servei digne, i dir digne sig-

nifica oferir als usuaris contractes amb un preu assequible i amb una contractació digna per a les treballadores. Garantim que la treballadora estigui contractada en Règim General, és a dir, que gaudeix de tots els seus drets laborals, i que es cotitzin totes les seves hores treballades.

Tot això entenem que és transformador: es tracta que les persones tinguin un sou una mica millor, i en aquest sentit ens comprometem al fet que sigui una persona capacitada. Si li cal saber d'Alzheimer, saber mobilitzar els cossos, busquem dins dels pocs recursos que ens donen les subvencions públiques, aportar aquesta capacitació.

Així mateix, també a les i els usuaris que ens contracten, se'ls donen garanties d'un servei professional. I alhora, en la relació entre usuari i treballadora, s'alleuja molt la càrrega a la cuidadora familiar de sentir-se sola en el treball, ja que moltes gestions les fem nosaltres i la recolzem en determinades situacions.

Així, les cuidadores tenen una pauta que és solament complir amb el seu treball, amb professionalitat i qualitat. Tot el que sigui a part del servei, com per exemple, si es vol canviar la quantitat d'hores de la treballadora, si l'usuari no està conforme amb el servei, tot això ho gestiona directament l'associació. L'equip gestor, del qual jo soc part, ens encarreguem de donar una solució i bregar amb ells. Tot això és el que dona fortalesa a l'associació i és important dir que ja estem en període d'autogestió, que era un dels objectius originals de l'associació.

Que interessant aquest suport que doneu a les treballadores i la confiança que es genera en els clients. Sobre el treball en xarxa quin és el sentit d'estar en la xarxa "Cura Digna" i quines són les aportacions d'estar en aquest espai?

Amèlia: A Cura Digna estem pensant en una visió de dignificació de les cures i de les cuidadores i estem intentant entendre i saber de què estem parlant quan ens referim a cura digna, que ja no és solament el treball específic de cures. Ara som diverses entitats en aquesta xarxa, de tota la ciutat de Barcelona i volem arribar a alguns consensos comuns. És important que totes tinguem el mateix concepte, principis, valors i estàndards de qualitat de serveis. Per això tenim la idea de crear un manual de procediment, una eina que sigui el nostre *check list*. En això faig èmfasi: en la importància d'aquests acords comuns.

A la xarxa "Cura Digna" ens proposem estar per les persones, és a dir, saber quan, com i quines són les seves necessitats. Per a això som professionals, tenim la capacitat de mesurar en quin temps puc atendre dignament aquesta persona, respectant el seu entorn familiar, cultural, social i sobre tot amb la idea d'ajudar-los a assolir el màxim d'autonomia.

També busquem que es faci un reconeixement a les cuidadores, ja que moltes vegades no són valorades pels i les usuàries i les seves famílies i tampoc per les entitats a càrrec del seguiment mèdic o la recuperació d'una persona, ja sigui el metge de capçalera, la treballadora social, els serveis socials. Elles van fent una revisió domiciliària per saber si la persona està bé, si menja bé, però mai pregunten a la cuidadora que és allà amb ells.

També fa falta una valorització en aquest sentit, un element més per fer una intervenció de qualitat i una millor assignació de recursos.

Dins del grup de "Cura Digna", aportem la nostra visió i busquem establir una metodologia d'Atenció Centrada en les Persones. També treballarem perquè es visibilitzi la importància de les cures i de dignificar les condicions de treball de les cuidadores.

“

Ser part d'aquest grup ens aporta estar integrades en una plataforma que ens permet cooperar, les unes amb les altres, i beneficiar-nos de la prestació de serveis de cures a domicili. Si jo no puc cobrir alguna cosa, ho puc derivar a una altra entitat amb la seguretat que s'oferirà un servei de qualitat comuna, i això és un canvi, una visió diferent, és una altra percepció del treball en equip.

”

Ser part d'aquest grup ens aporta estar integrades en una plataforma que ens permet cooperar, les unes amb les altres, i beneficiar-nos de la prestació de serveis de cures a domicili. Que si jo no puc cobrir alguna cosa, ho puc derivar a una altra entitat amb la seguretat que s'oferirà un servei de qualitat comuna, i això és un canvi, una visió diferent, és una altra percepció del treball en equip.

I si haguessis de dir les principals reivindicacions de Més que Cures, cap a l'administració pública, cap a la societat civil i cap a altres organitzacions del sector, què diries?

Amèlia: Jo diria que és dignificar la figura de la cuidadora i de les tasques essencials que realitza; posar-les a totes dues en el lloc on han d'estar, considerar les cures com a tasques essencials que busquen cuidar la vida i no continuar-les tenint al final de la cua de treballs remunerats. Col·locar-les en el lloc que els correspon. Cap a les altres organitzacions del sector, els demanaria complir amb els valors que ens identifiquen, perquè si no els complim, anem malament. Els diria que existeixen ja altres maneres de fer les coses en aquest sector.

Durant la pandèmia s'ha evidenciat la manca i la forma deplorable en què tenien les persones a les residències, i pel mateix motiu és important que es dignifiqui la situació en què es troben les cuidadores, que se'ls ofereixin bones condicions laborals. És inhumà veure com hi ha famílies que les contracten i abusen d'elles, laboralment, física i psicològica; de com poden acomiadar-les sense cap mena de justificació.

Aquest tipus de pràctiques han d'acabar, i tots i totes hem de formar part d'aquest procés: l'administració, la societat i les entitats, i les mateixes dones treballadores.

“

Durant la pandèmia s'ha evidenciat la manca i la forma deplorable en què tenien les persones a les residències, i pel mateix motiu és important que es dignifiqui la situació en què es troben les cuidadores. És inhumà veure com hi ha famílies que les contracten i abusen d'elles, laboralment, física i psicològica. Aquest tipus de pràctiques han d'acabar, i tots i totes hem de formar part d'aquest procés: l'administració, la societat i les entitats, i les mateixes dones treballadores.

”

Dades de contacte:

685 095 324 / 623 288 715

mesquecures@gmail.com

C. Blai, 34, baixos.
Barcelona (08004)

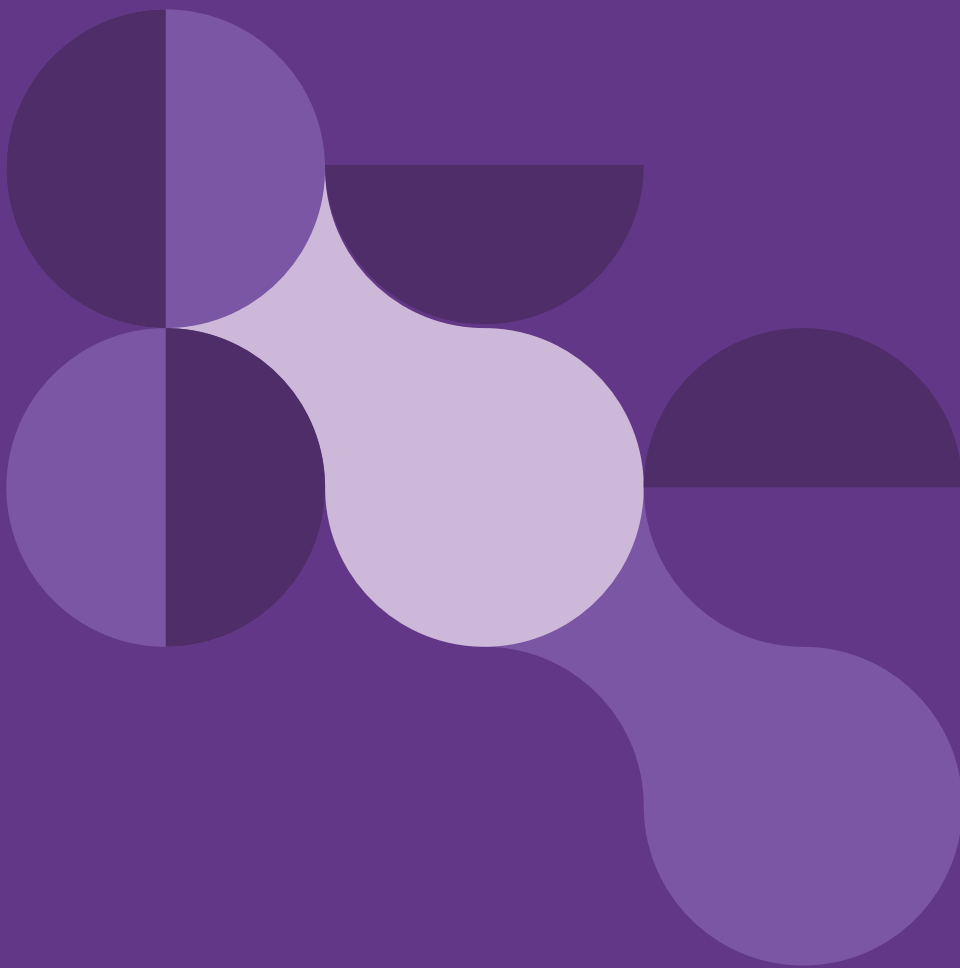

www.mesquecures.org

4.

Som amb tu

Créixer en xarxa

Som amb tu

Créixer en xarxa

Som amb tu és una cooperativa d'atenció a persones en situació de dependència, creada al 2020 com iniciativa, després d'un curs d'emprenedoria de Barcelona Activa, materialitzat al 2022. El seu treball té dos vessants principals: d'una banda proveir serveis de cures i neteja amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida de les persones usuàries i de les seves famílies. I, de l'altra, realitzar incidència per dignificar les cures a través de la contractació en el Règim General de la Seguretat Social. La seva proposta posa el focus en la millora de les condicions laborals, com una condició necessària per a una atenció de qualitat, alhora que ofereixen una atenció centrada en la persona i les seves necessitats per a què pugui desenvolupar-se, guanyar autonomia i millorar la seva integració social. Des del seu naixement han treballat en xarxa i actualment també participen en diferents instàncies dels barris de Nou Barris i Trinitat Nova. Sobre això, conversem amb **Luís Ramírez Escalante** i **Ramona Flores Mota**.

Sou una cooperativa bastant nova i que ha nascut amb el suport de Barcelona Activa. Quins creieu que són els principals elements transformadors de Som amb el tu en aquests dos anys de treball?

Luís: Jo crec que és molt potent crear un projecte que ens autoocupi i que generi oportunitats per a persones a l'atur. Inicialment érem un equip de deu persones que es va anar reduint i finalment quedem tres, i just els tres que quedem som persones migrants. Té aquest enfocament transformador: que és un projecte liderat i executat per persones migrants en el sector de les cures. També donem molta importància al fet que el personal sigui professional, qualificat per al servei.

Actualment som nosaltres tres els que atenem les demandes dels i les usuàries i en la mesura que el projecte vagi requerint contractar més personal, farem la selecció del personal qualificat que atendria les noves necessitats.

Ramona: Una altra cosa molt transformadora que fem és el treball de dignificació amb les persones usuàries i cuidadores familiars. En tot el nostre procés de cura, la família involucrada està present, des del moment mateix de contractació dels serveis. Es fixen les expectatives, i sempre estem en contacte amb les famílies, ja que elles coneixen més a fons quines són les necessitats pròpies dels i les usuàries i a partir d'aquí nosaltres elaborem un Pla d'Actuació Individual enfocat en la persona, de manera col·laborativa amb les famílies perquè

sigui més operatiu i efectiu. El pla ens permet tenir una actuació eficaç, donar un servei de qualitat al tenir un full de ruta a seguir. Un altre aspecte que destaquem és posar la persona al centre de l'atenció. Si bé la reivindicació del treball implica exigir un salari digne, volem sembrar consciència de la importància que representa per a nosaltres la persona que tenim a càrrec nostre.

I específicament què vol dir per vosaltres "cura digna"?

Lluís: Un treball i una atenció centrada en la persona, on es tingui en compte la recuperació de la seva autonomia. Nosaltres treballem des de l'enfocament biopsicosocial, des del qual plantejgem que cal tenir en compte aspectes biològics, socials i físics, i així tenir una atenció centrada en les seves necessitats i visibilitzar les dificultats que tenen. Incloure aquests aspectes dignifica les cures.

Ramona: I ahora si ens preguntem per les cures: qui les fa? Les dones de la família -la mare o la filla. I quan es contracta: a qui es contracta? Generalment, a dones migrants, els homes contractats per a aquesta mena de treballs són una minoria. La situació d'irregularitat administrativa de les persones del sector, fa que no se'ls garanteixin els drets. Per això, una part de la dignificació que volem és que es pagui un salari just i que quan es faci una contractació, sigui tot sota el Règim General de la Seguretat Social, no volem el Règim Especial. Dignificar les cures també significa que les cuidadores puguin tenir els mateixos drets que tenen tots els empleats de qualsevol altre ofici o professió.

I com és la vostra vinculació amb la xarxa "Cura Digna"? Què aporteu vosaltres al grup i que us aporta el grup a vosaltres?

Ramona: Estar en aquest grup ens ha ajudat molt a créixer. Quan ens van convidar érem una entitat amb una idea que hem anat creixent fins a materialitzar-la en la cooperativa. Nosaltres sempre aportem i rebem. En aquest cas, el que més hem rebut és formació perquè, com deia, entrem al grup quan ens estàvem creant, quan estàvem naixent, i havíem de saber què necessitàvem per seguir amb el projecte, i en aquest grup hem rebut les formacions i el suport necessaris.

Lluís: Sí, i també s'ha creat una xarxa de suport quant a informació, per exemple quan estàvem a l'etapa inicial ens generava molts dubtes i inquietuds tot el procés de constitució de la cooperativa, pel qual ja hem passat, i en el grup vam obtenir molta informació. Ara estem a l'etapa de gestió administrativa i les altres cooperatives que ja han passat per això ens donen consells importants.

Jo crec que és una xarxa amb tot sentit de la paraula, una xarxa de suport molt important. També ha estat molt interessant veure com cooperatives que ja estan ben constituïdes, amb trajectòria, tenen transformacions i creixements, això és inspirador i ens motiva a seguir. També és un espai en el qual visualitzem l'oportunitat de crear una xarxa que ens proveeixi de major visibilitat, com a equip. I donar-nos suport mutu ja sigui en l'aspecte formatiu, econòmic, la presentació a projectes i subvencions conjuntes.

“

Una altra cosa molt transformadora que fem és el treball de dignificació amb les persones usuàries i cuidadores familiars. En tot el nostre procés de cura, la família involucrada està present, des del moment mateix de contractació dels serveis.

”

I si haguéssiu de triar les vostres principals reivindicacions, aquelles coses que li exigiu a l'administració pública, a la societat civil, i al món de l'Economia Social Solidària: quines serien?

Ramona: Entre les nostres reivindicacions, sempre ens sumem a les collectives. Per exemple ara estem amb la la ILP⁴, recollint signatures, o treballant conjuntament en el Fòrum Social de la Cura. Així ens anem sumant a reivindicacions d'altres projectes collectius i unim forces.

Lluís: Jo crec que en termes generals reivindicuem els drets i la igualtat d'accés a les oportunitats, perquè ens hem adonat que hi ha molta desigualtat en l'accés a la constitució de cooperatives dins de l'Economia Social Solidària. No tots tenim les mateixes possibilitats de participar i crec que una bona reivindicació és que es facin coses perquè els diferents collectius, específicament els migrants, puguin tenir accés a formar projectes dins de la comunitat de l'ESS, superant els obstacles. Una de les principals barreres són els papers, els processos de regularització.

Ramona: Nosaltres vam estar molt temps en el procés de constitució perquè una de les nostres companyes no tenia papers. Llavors ella va trigar tot l'any a tenir documents i aquest és el temps que també triguem nosaltres a constituir-nos. Hi ha molts problemes burocràtics que limiten l'accés al mercat laboral. I també limiten l'accés al mercat formatiu. Crec que una reivindicació clara al sector de l'ESS és que prenguin més consciència d'això, que això genera un fenomen social encara major en el qual cada vegada més persones es troben en situació de vulnerabilitat.

4. ILP: Iniciativa Legislativa Popular que busca aconseguir 500.000 signatures per a aconseguir que es discuteixi al Congrés dels Diputats la proposta de regularització extraordinària de persones migrants a Espanya.

“

Alhora si ens preguntem per les cures: qui les fa? Les dones de la família -la mare o la filla. I quan es contracta: a qui es contracta? Generalment a dones migrants, els homes contractats per a aquesta mena de treballs són una minoria.

”

Dades de contacte:

692 327 141

somambtu@gmail.com

Av. de l'Estatut de Catalunya, 1
Barcelona (08035)

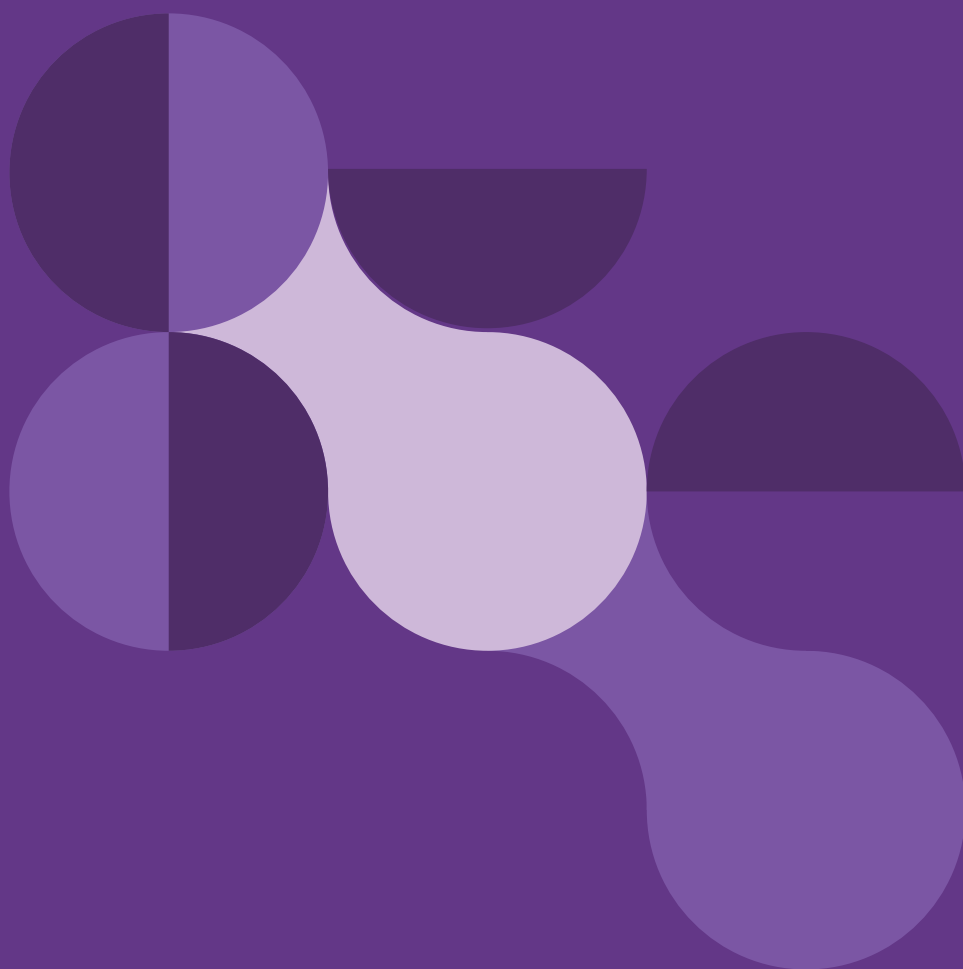

www.somambtu.org

5.

Clara ser gran

Canviar el paradigma: la metodologia també és cura

Clara ser gran

Canviar el paradigma: la metodologia també és cura

Clara ser gran és una cooperativa creada l'any 2019, que treballa per transformar el model d'atenció cap a la gent gran. Proposen cuidar respectant l'autonomia i afavorint la permanència a casa. Una altra de les seves aportacions fonamentals és la perspectiva comunitària, incidint per aconseguir barris acollidors que facilitin l'arrelament, el benestar i la participació quotidiana per democratitzar les cures. També acompanyen gent gran i famílies cuidadores, elaborant una metodologia d'atenció en conjunt amb l'entorn familiar i codissenyen residències i centres de dia per assolir una transformació d'aquests espais. Conversem amb una de les fundadores d'aquesta cooperativa, l'**Innan Urueta**.

Quins diries que són els elements més transformadors de Clara ser Gran?

Innan: Penso que és molt significatiu l'inici de Clara Ser Gran, ja que vam construir aquesta cooperativa perquè no ens sentíem a gust amb el paradigma de les cures que s'estaven donant a la gent gran. Quan estava com a directora en una residència, et parlo de molts anys abans de la Covid-19, que sembla com si tot hagués començat arran de la pandèmia, ja vam començar a veure tot allò que es treballava malament a la residència.

És un sistema pervers, pel que fa al model econòmic de gestió que s'implementa, la metodologia i la política social. Fomenta una mirada assistencialista, d'institució totalitària, sense respecte per la presa de decisions i amb una atenció estandaritzada. Una mirada en la línia de la tecnocràcia. Veient aquesta situació vam voler apostar i transformar el futur que ens espera com a gent gran.

Des d'una perspectiva feminista, si observem aquest sistema, veurem que la majoria de les persones grans i les treballadores són dones.

També veiem que la majoria de les dones grans tenen uns recursos econòmics limitats, ja que en el seu temps treballaven en el mercat submergit i sense cotitzar. La majoria de les dones que actualment treballem en l'àmbit de les cures també treballem en un mercat molt precari. O sigui, és una història que es repeteix.

El tema dels drets de les treballadores que tenim és molt reivindicatiu, però això sense canviar la nostra metodologia de treball, les nostres pràctiques, la nostra feina quotidiana, no serveix de res. És un sistema pervers, on es va maltractant a les treballadores i les treballadores, encara que sovint sense voler, a la persona gran.

I quines vies alternatives esteu intentant crear?

Innan: Treballem sobre tot el tema de la metodologia, com es fa l'atenció. Quan vam començar a participar en la xarxa "Cura Digna" la nostra aposta inicial era treballar com a cooperativa la transformació del model d'atenció a l'envelliment i també actuar en residències. El primer any ja vam veure que a les residències no els interessava canviar.

Per nosaltres és molt transformador donar eines concretes per millorar la qualitat de l'acompanyament familiar. «Desprecaritzar" la cura té a veure amb cuidar les persones que cuiden, i nosaltres les cuidem a través d'eines concretes per donar millor qualitat d'acompanyament familiar. Per exemple, a tu et diuen que el teu pare té Alzheimer, però quan marxés a casa, què fas? Ningú t'acompanya ni t'explica, no hi ha cap sistema d'acompanyament. I què sol passar després? Normalment, les famílies sacrifiquen a la dona. El raonament és: no pagarem a ningú, per tant, et quedes tu esposa/filla/germana.

D'una banda, aquest és l'espai on actuem nosaltres, ajudem a les famílies amb un servei que és l'itinerari de cures, la planificació de les cures, que és tota una valoració interdisciplinària des de diferents professions per ajudar a la família a planificar el dia a dia, des de que la persona que necessita cures es lleva, fins que se'n va a dormir.

I, per altra banda, fem formació a les cuidadores professionals, per donar eines bàsiques per acompanyar una dependència o una demència. Tenim la part de formació que fem al Prat amb les companyes de CPS Francesc Palau -quatre cursos a l'any- i després un espai que es diu Cafè de les cures, que és un espai reflexiu per parlar d'altres temes que travessen les cures, com per exemple, la migració; i per últim, l'espai Cuida't que el porta la nostra psicòloga, que proporciona eines per portar endavant aquest rol de cuidadora. A més a més, tenim un projecte que es diu SAD-ESS i estem impulsant generar una metodologia de treball per a les iniciatives de l'Economia Social i Solidària que es dediquen a les cures i que s'adapti a les necessitats i possibilitats de cada servei. Ho fem a partir d'un diagnòstic identificant els punts forts i els punts a millorar.

“

Des d'una perspectiva feminista, si observem aquest sistema, veurem que la majoria de les persones grans i les treballadores són dones. També veiem que la majoria de les dones grans tenen uns recursos econòmics limitats, ja que en el seu temps treballaven en el mercat submergit i sense cotitzar. La majoria de les dones que actualment treballem en l'àmbit de les cures també treballem en un mercat molt precari. O sigui, és una història que es repeteix.

”

Per exemple, ara tenim un projecte al Lluçanès, una realitat totalment diferent de Barcelona. A més a més, aquesta metodologia parteix des de la igualtat i la participació, no des d'una mirada experta que imposa si està bé o malament el que s'està fent, sinó que acompanya al disseny de les pràctiques i eines que siguin operatives pel servei i les usuàries en concret.

I què vol dir per a vosaltres "cura digna"? Com s'aconsegueix això?

Innan: La dignificació de les cures passa per la millora de la qualitat d'aquestes. L'única manera que tenim de fer-nos un lloc dins d'un mercat controlat per grans empreses és a través d'oferir serveis diferenciats. Com a consumidors i consumidores en l'àmbit de les cures encara no tenim clar què és una cura digna. És per això que com a grup estem construint i generant una nova cultura.

És difícil perquè la gent no està disposada a invertir més en aquests serveis, i menys en quelcom que abans fèiem les dones gratuïtament. En el discurs "como en casa no se está en ningún sitio", idealitzem el fenomen de les cures a domicili en què les dones estan invisibilitzades dins de la llar, cuidant de tot i de tots, i ara hi ha una tendència de tornar a això. Amb el tema de la gent gran has de mirar quina és la millor opció per cuidar d'aquella persona en concret, i moltes vegades les famílies són les menys indicades. Emocionalment, és molt difícil cuidar de la teva mare o el teu pare.

Un altre punt clau de la cura digna és l'Atenció Centrada en la Persona, el respecte per l'autonomia. L'autonomia és la capacitat de decidir el que vull per mi. Fem servir autonomia i independència de manera indistinta i són coses diferents. Jo puc decidir que vull viure a casa meva, però no tinc la independència funcional, aleshores, necessito suport i cures. Jo puc decidir que no vull prendre una medicació o vacunar-me, però no tinc la independència funcional per executar-ho i depend d'una persona per fer-ho realitat.

L'enfocament de les capacitats no és el més important, ho és més la capacitat que tinc per fer les coses i el que puc arribar a fer en funció dels mitjans (suport) de què dispenso.

“

Per exemple, a tu et diuen que el teu pare té Alzheimer, però quan marxés a casa, què fas? Ningú t'acompanya ni t'explica, no hi ha cap sistema d'acompanyament. I què sol passar després? Normalment, les famílies sacrifiquen a la dona. El raonament és: no pagarem a ningú, per tant, et quedes tu esposa/filla/germana.

”

“

La dignificació de les cures passa per la millora de la qualitat d'aquestes. L'única manera que tenim de fer-nos un lloc dins d'un mercat controlat per grans empreses és a través d'oferir serveis diferenciats.

”

La cura digna també passa per la perspectiva comunitària: la gent gran ha de poder, no només viure a casa seva, sinó ser visible al barri i continuar participant en la vida, facilitant les relacions intergeneracionals. En el model actual, hem encaixonat els grups i hem perdut els punts de trobada que són els més rics. Sempre em fa gràcia quan l'hi preguntes a la gent gran "i per què no vas als casals?" i responen "perquè està ple de vells!". Potser no volen pintar mandales, potser la participació que desitgen és anar al casal de joves a fer una xerrada sobre la seva feina o el feminisme.

La perspectiva comunitària es pregunta: com aconseguim que la vida a casa no sigui un tancament, una reproducció de la institucionalització, i que les persones que cuiden també estiguin ateses? Per exemple, si jo cuido a la meua mare o la meua àvia, també necessito ser cuidada perquè és dur. I possiblement l'hauré de cuidar 10-15 anys més.

Si seguim carregant tot a l'esquena de les dones, ens trobem dones medicades amb ansiolítics i amb lesions. Es tracta de mirar què envolta la persona, i no únicament posar el pes a la família. Hem d'aconseguir que es continuï amb la cadena de copresència: que si el de la farmàcia, que coneix la persona des de fa trenta anys, no la veu anar a buscar la medicació, l'hi truqui. O que es mantingui el grup d'amigues que sempre fan el cafè juntes. No passar d'emmagatzemar-los a la residència a emmagatzemar-los a casa.

A escala comunitària, els serveis socials o els ambulatoris, encara no estan gaire presents, així que sobre tot es tracta d'anar jugant amb entitats. Buscar altres complicitats que puguin teixir aquesta xarxa de seguretat per a què una persona gran gaudeixi d'un espai i de les seves relacions.

Vosaltres vau entrar des del principi a la xarxa "Cura Digna", quines motivacions teníeu?

Innan: Nosaltres quan vam començar, va ser molt orgànic, pensàvem que era molt important estar presents per escoltar, teníem clar el que podíem oferir, però fins fa res no vam dir "volem treballar això".

A l'Atenció Centrada en la Persona, els equips treballen des del qüestionament de jerarquització del saber.

“

La cura digna també passa per la perspectiva comunitària: la gent gran ha de poder, no només viure a casa seva, sinó ser visible al barri i continuar participant en la vida, facilitant les relacions intergeneracionals. En el model actual, hem encaixonat els grups i hem perdut els punts de trobada que són els més rics.

”

Hem de deixar de ser els i les tècniques amb títols universitaris, per donar valor a les treballadores, que són les que realment acaben incidint. Jo com a tècnica puc fer una valoració, però qui és allà és la cuidadora. Ens interessa baixar tot el que sabem i posar-ho al seu servei. Nosaltres hem tingut unes oportunitats de vida i formatives, però el coneixement és per aportar-lo i compartir-lo.

És molt interessant combinar perfils molt diferents i complementaris: serveis socials, tècnics, treballadores de primera mà, de tot. Això, és innovació. Dins aquest espai hem trobat l'espai per aportar més enllà dels drets laborals i les lluites sindicals. Veig que com a grup hauríem d'acabar sent una referència en aquest àmbit de les cures a molts nivells.

La part més sòcio-empresarial, amb l'acompanyament de noves iniciatives, la part més de drets i deures de les treballadores, on som molt potents, i, sobretot, de la metodologia d'Atenció Centrada en la Persona. I al final, anar fent pinya. Hem de generar una narrativa, uns valors, necessitem un munt de formació, necessitem realment anar en bloc amb objectius concrets i línies ben definides.

Per acabar, quines són les principals reivindicacions cap a l'administració pública, la societat civil i les altres organitzacions del sector?

Innan: El que sabem és que la gent gran vol envellir a casa seva. No sols envellir a casa seva sinó que en cas de necessitar cures, volen tenir-les a casa i, la major part de la gent, vol morir a casa. Això, ara mateix, no és possible. Nosaltres aportem una part i allò ideal seria que tota la feina feta serveixi perquè les administracions públiques vegin que surt més a compte. Desenvolupar sistemes de cura per mantenir la gent a casa surt més econòmic que construir i mantenir residències. I aquí l'administració té un rol. Paradoxalment, la gent gran és un dels col·lectius al que menys diners es destinen, i aquí es dona aquest fenomen que nosaltres denunciem que és l'edatisme, la discriminació per edat. Som una societat molt abocada a la infància, que està molt bé, però amb la gent gran no hi som, hi ha un abandonament des de molts àmbits i això fa que el sistema residencial sigui el menys desenvolupat, serveix com a contenidors. Abans es feia amb els bojos i els leprosos, que els apartaven. I ara ho fem amb la gent gran.

També, hem de revisar com a famílies la planificació i consciència de l'envelliment, i la nostra forma de consum, per tal d'entendre perquè hi ha coses que ens costa pagar-les i d'altres no. Per exemple, la gent paga per la neteja, però no per les cures. És important revisar la responsabilitat que tenim com a consumidors i sobre nosaltres mateixos.

“

Desenvolupar sistemes de cura per mantenir la gent a casa surt més econòmic que construir i mantenir residències. I aquí l'administració té un rol. Paradoxalment, la gent gran és un dels col·lectius al que menys diners es destinen, i aquí es dona aquest fenomen que nosaltres denunciem que és l'edatisme, la discriminació per edat.

”

Dades de contacte:

623 183 391

www.clarasergran.cat

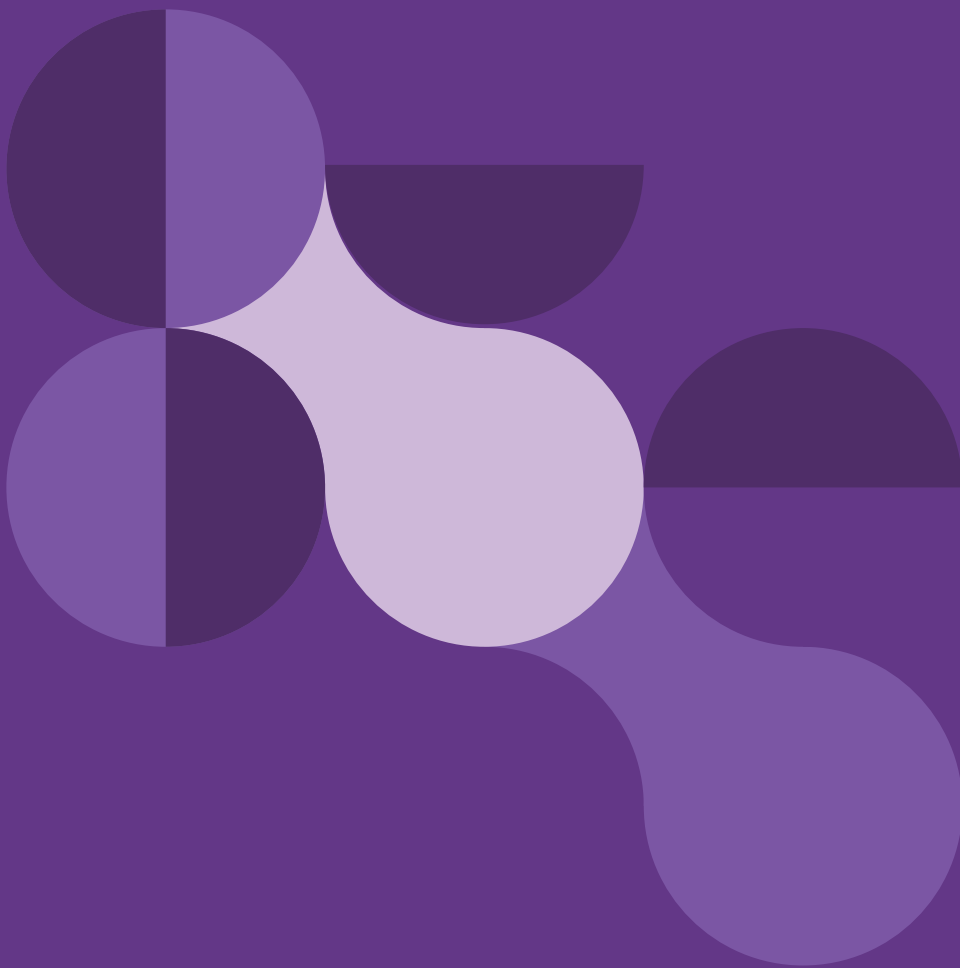

info@clarasergran.cat

6.

Anem per Feina

Transformar el sistema
des de dins

Anem per Feina

Transformar el sistema des de dins

Anem per Feina és una associació que sorgeix en 1998 per donar resposta a les necessitats d'inserció laboral de dones en situació de vulnerabilitat. Una de les seves principals eines per aconseguir aquesta inserció és la intermediació laboral entre treballadores/treballadors amb ocupadores/ocupadors, i també els acompanyaments personalitzats a les dones. Alhora, advoquen per una inserció en condicions dignes, fent intervencions directes per a la millora dels salaris. A Anem per Feina reben ofertes de cures directament des de les famílies i després busquen una treballadora que respongui a aquesta necessitat, alhora que ajuden les famílies a comprendre les cures com un treball professional. Sobre això, conversem amb **Belén García Antolín** i **Pedro Moreno Abellán**.

Després de 24 anys de treball, quins creieu que són els elements més transformadors d'Anem per Feina?

Pedro: Nosaltres partim de la base que existeix el Règim Especial de la Seguretat Social i que hi ha una realitat jurídica que podem aprofitar. Això vol dir que hi ha unes lleis que s'han de complir i que garanteixen millors condicions per a les treballadores de la llar. És evident que hi ha una precarietat del treball de la llar, però el que busquem primer és que es compleixi la llei que ja existeix, encara que sigui dolenta, perquè si es compleix ja aconseguiríem una dignificació i una millora de les condicions laborals de moltes cuidadores. Hi ha moltes dones treballant en aquest sector sense contracte i si es complís la llei, tindrien un contracte escrit, o per exemple aquelles que no estan cotitzant entrarien a cotitzar. O si estàs treballant en situació irregular i portes tres anys, doncs la família hauria de fer-te la regularització i complir la llei, ja que cap família hauria de te-

nir treballadores sense papers. Per nosaltres són transformadors aquests microcanvis, i apuntem a la necessitat que es compleixi la llei, que com a mínim es compleixi el que hi ha.

Belén: Per a això tenim dues eines que són essencials: d'una banda, informar, ja que és molt freqüent que les famílies i les treballadores, encara que cada vegada menys, no tinguin informació i no facin bé les coses per aquest motiu. Donar informació per fomentar la contractació, explicar com es fan, com és el procés, si és fàcil, si és difícil, trencar amb les falses creences. I l'altra eina és ajudar a fer els tràmits concrets que facilitin que aquest contracte es faci de manera eficaç. A nosaltres ens sembla que amb cada contracte, amb cada liquidació, estem transformant el sector.

Que la queixa no es quedi en el lament, sinó que es faci el que s'ha de fer. A poc a poc això es va traduint en millores per a les famílies i per a les persones que treballen.

Llavors, això és per vosaltres "cura digna"? És a dir, que es compleixi la llei i que es facin les coses com correspon, en l'àmbit jurídic.

Pedro: Sí, i creiem en la inserció laboral justa. És a dir, que es pagui el que toca, que es respectin els descansos. En el cas de les persones que treballen d'internes, és una mica més difícil que es paguin bé, ja que al ser internes s'hauria de contractar una jornada de 40 hores, més 20 hores; i és difícil que les famílies assumeixin aquest cost. Sempre els hi diem a les famílies i els expliquem quin és un sou digne per una treballadora interna, però com que moltes famílies no s'ho poden permetre, els fan un contracte laboral de 40 hores.

Belén: Molta gent es pregunta: "com pagaré jo 1.700 euros per una interna, si la meva veïna està pagant 850?". Perquè, nosaltres els diem que el que toca per a una interna és un contracte de 40 hores, és a dir de jornada completa, i a més d'això se li han de pagar altres 20 hores. Això és el que és digne. I si es complís la llei -que sabem que té coses molt dolentes-, si es complís si més no això, es dignificarien molt els salaris i les condicions, ja que es traduiria en millors salaris, baixes mèdiques, maternitats, jubilacions.

Clar, és intentar complir amb els mínims. I sobre la xarxa "Cura Digna", per quines motivacions entreu a aquest espai? Què aporteu vosaltres a la xarxa i que aporta la xarxa a Anem per Feina?

Pedro: Bé, entrem per vells, no per llestos. (Riures)

Belén: Clar, és que la gent que es posa a fer iniciatives de cooperatives i tal es troba amb temes que passen en el mercat de les cures i de les famílies, i són temes que nosaltres coneixem fa molt. Per nosaltres és un espai per compartir interessant. Parlàvem fins ara de com a mínim que es compleixi la llei, i en aquest grup podem donar suport a iniciatives que transformen el sector que nosaltres coneixem i que sabem que és precari. També ens serveix per cooperar, elles ens passen ofertes i nosaltres els passem ofertes per generar aquesta desitjada transformació del mercat.

“

És evident que hi ha una precarietat del treball de la llar, però el que busquem primer és que es compleixi la llei que ja existeix, encara que sigui dolenta, perquè si es compleix ja aconseguiríem una dignificació i una millora de les condicions laborals de moltes cuidadores.

”

Pedro: Malgrat les diferències que hi ha dins de la xarxa, és un espai que serveix per generar una intervenció que sensibilitzi i que sigui una alternativa per garantir una provisió de cures digna.

I si poguéssiu triar les vostres principals reivindicacions i demandes, cap a l'administració pública, cap a la societat civil i cap a altres organitzacions del sector, quines serien?

Belén: Una cosa molt important és visibilitzar el sector. Visibilitzar-ho, que deixi de ser una ombra, fer que la gent prengui consciència dels seus rols d'ocupadora i treballadora. Després, aconseguir que es compleixi la llei, i que es pugui regularitzar a més persones amb els seus contractes. Per exemple, això del dret a l'atur que és la principal reivindicació de les treballadores, en això estem completament d'acord, es podria aconseguir si es compleixen les lleis que ja existeixen.

Europa ja ha dit que és il·legal que les treballadores no tinguin dret a l'atur, perquè és una discriminació que no està justificada.

Això va contra totes les normatives europees, i el govern hi està obligat. I a escala social, cal un canvi en l'àmbit ideològic: des que cadascun es netegi la seva casa, o que s'entengui que no podem contractar un servei, si no podem pagar-lo dignament. En cap altre sector la gent els diu als i les professionals "et pago el que puc", sinó que els paguen el que correspon, el que toca.

En canvi, en aquest sector moltes vegades es paga el que es pot, i això genera salaris molt baixos. Hi ha escales de reivindicació molt diverses i nosaltres estem sobretot en la part prèvia de visibilitzar, situar a les persones en els seus rols i que es compleixi la llei en la mesura que sigui possible.

I cap a altres organitzacions del sector?

Pedro: Els demanaríem que segueixin fent-se visibles. Està molt bé tota la part de denúncia que fan i nosaltres ho reconeixem, però potser haurien de visibilitzar la part de la intermediació justa, i reconèixer que hi ha parts que estan fent un esforç, hi ha famílies que estan fent esforços per fer les coses bé i necessitem això, que ajudessin a visibilitzar aquesta part, perquè la intermediació laboral té molt mala fama.

Belén: Jo crec que els missatges negatius, generen negativitat. Llavors, cal fer missatges positius, cal dir-li a la gent que sí que hi ha persones que ho fan bé. I finalment agregar que la transformació del sector ha de venir amb una implicació de polítiques públiques i amb una aportació econòmica estatal. El que avui s'està destinant a cures no es correspon amb les necessitats i la realitat. El treball reproductiu l'han fet les dones i gratis, i cal posar-lo en valor, traduir-ho en diners i posar aquests diners sobre la taula. Hi ha coses que són responsabilitats compartides de la societat i els organismes públics, i no es pot deixar aquest tema únicament en mans del sector privat i les famílies.

“

Una cosa molt important és visibilitzar el sector. Visibilitzar-ho, que deixi de ser una ombra, fer que la gent prengui consciència dels seus rols d'ocupadora i treballadora. Després, aconseguir que es compleixi la llei, i que es pugui regularitzar a més persones amb els seus contractes.

”

Dades de contacte:

934 433 040

www.anemperfeina.org

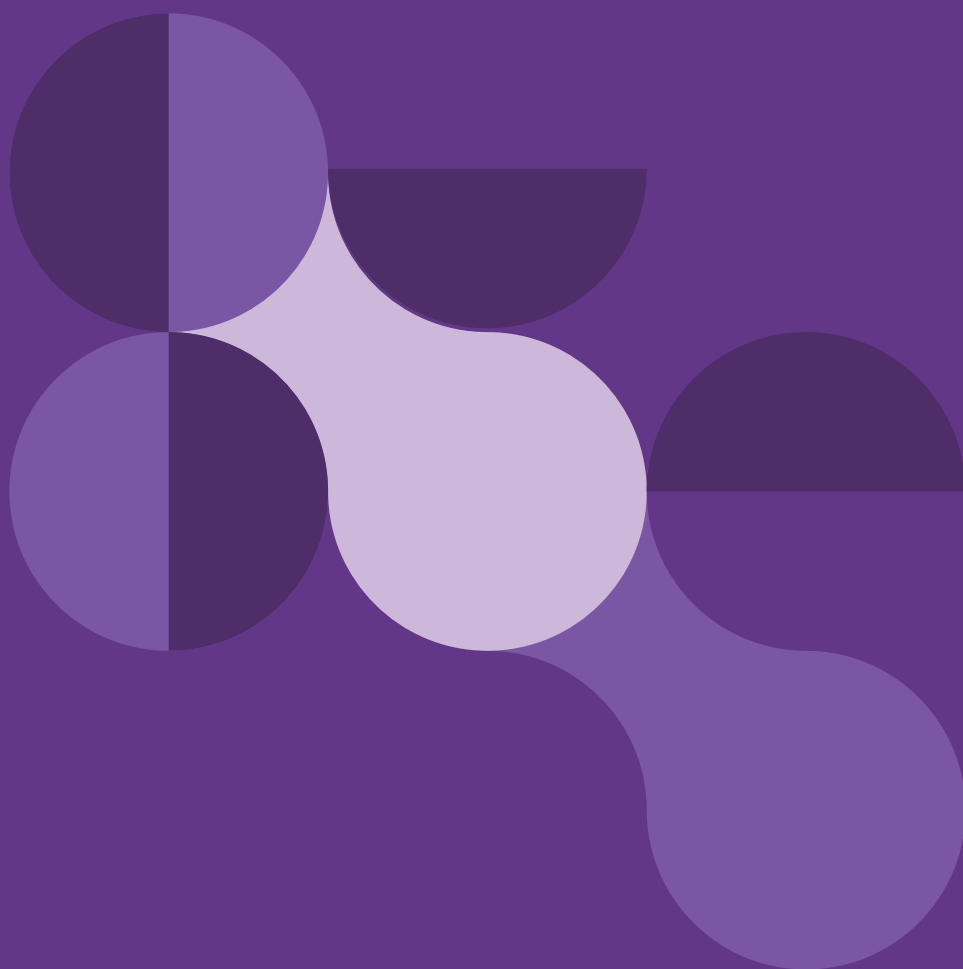

anemperfeina@pangea.org

7.

Hospice.cat

Pensar la mort des de
la dignitat de la vida

Hospice.cat és una associació que, des de l'any 2014, treballa per acompanyar a persones en el final de les seves vides, introduint una mirada transformadora, digna i respectuosa sobre la mort. Un dels seus principals objectius és que a Catalunya s'implementin els serveis Hospice (que ja existeixen a molts llocs del món) de manera democràtica i accessible, ajudant persones a transitar el final de les seves vides de manera confortable, implementant una nova filosofia de les cures que respecti les necessitats individuals i incorporant a les famílies en el procés. En aquesta ocasió, conversem amb la **Mercè Juan**.

Quins són els aspectes que considereu més transformadors de la vostra associació?

Mercè: En aquest país l'acompanyament del final de la vida està molt medicalitzat, i nosaltres hem conegut altres formats de viure aquest procés, com tot el moviment Hospice, que millora molt la qualitat de la mort de les persones. Som un dels pocs països europeus que no té aquest tipus de serveis.

Nosaltres busquem que es puguin implementar aquí, aquest és el nostre fet diferencial, el nostre activisme i per això fem incidència. Hospice és una casa i és una filosofia de treball en relació a la ma-

nera de morir. Actualment, per afrontar els processos de final de la vida, hi ha unitats de cures palliatives, que són una especialitat mèdica, que es basa en donar confort controlant el dolor amb cures molt específiques. Però no deixen de ser unitats que estan dins dels hospitals.

L'Hospice⁵ és una casa, és una alternativa per a persones que volen morir d'una altra manera, en un altre ambient, amb cures més personalitzades. Un altre element transformador és que treballem per erradicar la tanatofòbia, és a dir la fòbia a la mort, aquesta cultura de viure-hi d'esquenes constantment.

5. Els serveis Hospice són un model especial de cures desenvolupades per a proporcionar benestar, confort i suport a les persones en les fases finals d'una malaltia terminal, a través del control del dolor i l'acompanyament de qualitat.

Al final, es mor una persona, però no es mor la família, ni la societat, i també és important saber com afrontar-ho, no sols perquè una persona tingui una mort millor, sinó perquè la comunitat pugui afrontar aquests processos de comiat i el posterior dol de la millor manera.

Tenim una línia de treball comunitària per recuperar la humanitat en aquests processos. Actualment, hi ha una institucionalització de la mort als hospitals que, clar, és un bon servei, és de qualitat, de bon criteri mèdic, però s'ha perdut la humanitat i ens han venut un procés de vida hospitalària amb una mort medicalitzada.

Si m'estic morint, no necessito un TAC d'última hora, no necessito una operació d'última hora, no necessito antibiòtics. Hi ha molts tractaments que no necessito, perquè ja estic a punt de morir-ne. Sí que necessito sentir benestar i confort, i controlar el dolor, però als hospitals es fan molts procediments innecessaris que, a més, són un malbaratament de recursos.

Per això un dels nostres objectius és humanitzar la mort, que es recuperi la vivència natural en la comunitat, la part social, la participació de la família i que es faci un pla de treball multidisciplinari en conjunt amb diferents professionals. A les residències Hospice no entres només a morir d'una manera diferent, sinó que entres a treballar el teu propi sentit de la vida amb un grup de persones i professionals altament especialitzats que t'acompanyen.

I de manera concreta, què és per vosaltres una mort amb "cura digna"?

Mercè: És important que es puguin treballar molts aspectes. Les persones no som només un cos humà, som també una entitat, un ens legal, social, psicològic, espiritual.

Llavors en parlar de la mort des d'una altra perspectiva, hem de pensar que la persona, des que la diagnostiquen o que s'acosta a la mort, pugui tancar la major quantitat de capítols de la seva vida, en el major nombre de facetes.

Que pugui revisar el seu testament vital, que reforçar els seus vincles, reconciliar-se amb aquella persona amb la qual s'ha barallat i així poder morir tranquil·la.

“

A les residències Hospice no entres només a morir d'una manera diferent, sinó que entres a treballar el teu propi sentit de la vida amb un grup de persones i professionals altament especialitzats que t'acompanyen.

”

“

Les persones no som només un cos humà, som també una entitat, un ens legal, social, psicològic, espiritual. Llavors en parlar de la mort des d'una altra perspectiva, hem de pensar que la persona, des que la diagnostiquen o que s'acosta a la mort, pugui tancar la major quantitat de capítols de la seva vida, en el major nombre de facetes.

”

Per nosaltres, això és una mort digna: la bona mort. Que la persona se'n vagi serena, en pau, sense sofriment personal.

El nostre objectiu és protegir la persona i afavorir que tingui el seu espai personal i pugui fer tot el que pugui abans de marxar. I que tingui tota la informació necessària.

Moltes persones no accepten que s'estan morint perquè no tenen bona informació... I estar informats és important per decidir com viure el seu procés. El problema és que s'entén la mort com un malestar, com una malaltia i aquesta és la visió amb la qual hem de trencar.

En el tema del part està molt més avançat, avui existeixen hospitals on pots parir de manera molt més natural, sense tanta intervenció mèdica, sense medicalització, que només hi hagi gent controlant el teu procés, que intervinguin en un cas de força major. Però amb la mort encara no passa això i per dignificar-la, s'ha de transformar la visió social que tenim respecte a aquest tema.

I en el marc de la xarxa "Cura Digna", quina és la vostra vinculació? Què aporta Hospice.cat i que us aporta a vosaltres ser-hi?

Mercè: Hi ha dues coses: primer en l'àmbit professional i després en l'àmbit d'Hospice.cat. Com a professional, sóc infermera i antropòloga, i crec que és molt important que estem interconnectades les que treballem en cures en les diferents formes i etapes de la vida.

Estar en aquest grup, ens aporta no anar soles per la vida. I des d'Hospice.cat aportem la part de cures al final de la vida. És una part més especialitzada que pot també nodrir a moltes altres companyes, ja que és una realitat desconeguda.

També és interessant que es puguin donar col·laboracions. Per exemple, si criden a alguna companya per cuidar a una persona que està al final de la seva vida, i aquesta companya no està preparada, doncs ara ens coneixen i podem preparar juntes un acompanyament. Això és molt profitós per totes nosaltres i per donar un plus de qualitat a les persones que cuidem.

“

El nostre objectiu és protegir la persona i afavorir que tingui el seu espai personal i pugui fer tot el que pugui abans de marxar. I que tingui tota la informació necessària.

”

“

En el tema del part està molt més avançat, avui existeixen hospitals on pots parir de manera molt més natural, sense tanta intervenció mèdica. Però amb la mort encara no passa això i per dignificar-la, s'ha de transformar la visió social que tenim respecte a aquest tema.

”

I ara l'última pregunta: si haguessis de triar les principals reivindicacions d'Hospice.cat, una cap a l'administració pública, una altra cap a la societat civil i una altra a l'economia social solidària, quines serien?

Mercè: A l'administració pública seria que, realment, prenguin consciència de les realitats de la comunitat i que es facin càrrec dels danys col·laterals que produeixen les morts tan institucionalitzades i tan medicalitzades.

Els demanaria que, d'una vegada, es treguin la bena dels ulls, que no donin més l'esquena a la mort i que s'obrin a tenir centres Hospice a Catalunya, perquè així les persones puguin morir dignament. Que es deixin de tanta institucionalització, tanta burocràcia, i tanta història. Vaig pensar que amb el tema de la Covid-19 aprendríem a parlar de les pèrdues de manera més directa i escoltant les nostres emocions.

La pandèmia ha estat molt forta, ja que a més no es van permetre els rituals de comiat als nostres éssers estimats. Crec que la principal demanda per tots seria aquesta: que es normalitzi més parlar de la mort, que ens preparem per morir i que hi hagi diferents serveis, espais i recursos on poder morir de maneres diferents, sense tanta medicalització.

Crec que una reivindicació interessant és justament relacionar-nos amb la mort natural d'una manera més humana.

“

La principal demanda per tots seria aquesta: que es normalitzi més parlar de la mort, que ens preparem per morir i que hi hagi diferents serveis, espais i recursos on poder morir de maneres diferents, sense tanta medicalització.

”

Dades de contacte:

622 356 564

www.hospice.cat

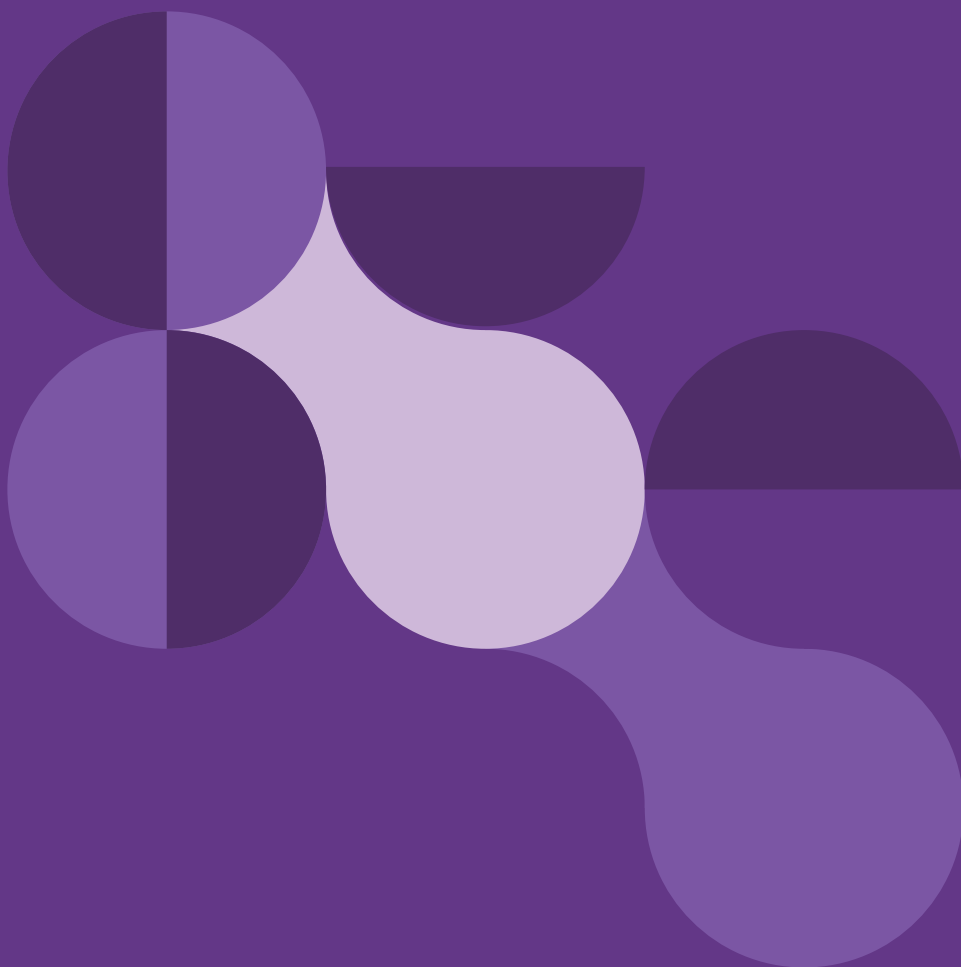

info@hospice.cat

8.

Ca l'Abril

Viure plenament totes
les etapes de la vida

Ca l'Abril

Viure plenament totes les etapes de la vida

Ca l'Abril és una cooperativa de serveis de cures que ofereix atenció domiciliària integral i assistència personal en diverses zones de Barcelona. La cooperativa es va formar en 2019, acompanyada per Barcelona Activa, amb persones que no es coneixien, de diferents nacionalitats i edats. El seu principal àmbit de treball és la cura personalitzada a persones grans, realitzant acompanyaments propers i de qualitat. A Ca l'Abril implementen una visió no assistencialista, potenciant l'autonomia de les usuàries i usuaris perquè puguin viure plenament totes les etapes de la seva vida, amb optimisme i un acompanyament respectuós. En aquesta ocasió, parlem amb **María Teresa Alabarce** i amb **Irma Arriola Mejía**.

Per començar, voldríem preguntar-vos quins creieu que són els trets diferenciadors de la vostra cooperativa, allò que us distingeixi de la resta amb relació al model de provisió de cures.

Teresa: Una cosa que caracteritza la manera de ser i treballar de Ca l'Abril és la humanitat que tenim. Posem les persones al centre de la nostra cooperativa. Tenim una manera de cuidar que ens diferencia. Per nosaltres és molt transformador com veiem a les persones amb les quals treballam: les persones no són diners, això no és un negoci, no tenim afany de lucre. Però dissortadament, en aquest sector, moltes vegades s'entenen les cures de la manera contrària.

Irma: Hi ha persones que només ens poden contractar per una certa quantitat d'hores de cura, i la nostra obligació és atendre-les. Però de vegades arribem i veiem que el lloc on viuen no està net, i aleshores fem un esforç també per netejar, encara que aquest servei no estigui recollit en el nostre full de serveis. Nosaltres entenem que

la higiene també forma part de la cura. Així fem que se senti bé la persona que cuidem, i també nosaltres, com a cuidadores. És a dir: nosaltres veiem més enllà de "només higiene" o "només alimentació". Una altra cosa potent del nostre projecte ha estat unir-nos, malgrat les nostres diferències, perquè som un col·lectiu que presenta diferents sexes, nacionalitats... Aquest va ser el gran repte de Ca l'Abril en els seus inicis: aprendre a portar-nos bé, sentir-nos a gust amb totes les nostres companyes i companys, crear un bon ambient, un bon rotllo...

I com ho heu aconseguit?

Irma: Això ho hem aconseguit parlant molt, amb una comunicació assertiva, tot motivat per les ganes de lluitar i tirar endavant la cooperativa. També fem reunions mensuals, en què parlem de temes interns, ens organitzem, ens recolzem i ens cobrim entre nosaltres. Hem fet cursos que van des de tècniques de comunicació, fins a relaxació i gestió de l'estrès.

Això és molt important per mantenir un bon ambient, perquè moltes vegades les cuidadores ens empassem moltes coses, perquè tractem amb persones amb diferents tipus de problemes, o amb demències, i sempre hem d'estar allà sostenint, sempre aportant. Juntes arribem a la conclusió que nosaltres també necessitem deixar anar aquesta càrrega emocional, que moltes vegades no sabem com gestionar. I hem après a fer-ho, per mantenir el bon ambient de treball i la visió de Ca l'Abril.

Clar! És que sou una cooperativa molt diversa, de fet, com dèieu, quan us vau formar no us coneixíeu de res, més enllà del projecte de Barcelona Activa. Des d'aquesta diversitat que us caracteritza, què enteneu per cura digna?

Irma: Per mi, per nosaltres, cura digna és un salari digne. Això ens permet treballar bé, treballar contentes, perquè estem cobrant bé. I si faig a gust el meu treball, això repercuteix en la persona que cuido. Però si a final de mes no hi ha una remuneració digna, això desestabilitza a la cuidadora, genera precarietat i les tasques de cura que no es fan bé.

Aquesta és la dignitat per la qual estem lluitant. Cuidar a les dues parts. Jo he treballat en residències amb persones grans des de fa 9 anys, i és brutal la diferència. En una residència, tu fas el teu treball i no tens ni temps per a preguntar-li a l'avi "vols anar al lavabo ara?", perquè hi ha un rellotge que et marca i has de portar-lo al lavabo encara que no vulgui.

En canvi, cuidar a casa en diferent: parles, t'emportes de la vida d'aquella persona, generes confiança, et sents part, i això et motiva perquè quan veus a la persona confiada, contenta, que et fa un petó de gràcies, de comiat, això és molt transformador. En una residència quan tindràs temps per abraçar a una persona? Potser pots fer-ho amb una, però al final del dia treballles amb vint. Hi ha molta gent que està neta, està ben alimentada, però després, pel que fa a l'atenció emocional, estan fatal. I això a mi em fa sentir malament, perquè les àvies i els avis hauríem de cuidar-les i reconèixer-los tot el que han viscut. El que elles i ells saben ens pot ajudar moltíssim per no repetir els errors i per créixer com a societat.

“

Per nosaltres és molt transformador com veiem a les persones amb les quals treballem: les persones no són diners, això no és un negoci, no tenim afany de lucre. Però dissortadament, en aquest sector, moltes vegades s'entenen les cures de la manera contrària.

”

I passant al tema del treball en xarxa. Quines motivacions us van portar a entrar al grup de "Cura Digna"? Què aporteu vosaltres al grup i que us aporta el grup a vosaltres?

Teresa: Bé, per mi ha estat una gran satisfacció que entre diverses cooperatives estiguem reflexionant sobre les cures, col·laborar juntes, treballar per ser més visibles, que tothom sàpiga que som aquí i que estem lluitant per una cura que sigui respectuosa amb les persones usuàries i també amb les professionals.

Irma: Sí, ha estat molt important visibilitzar el que fem, que es doni una mica més de valor al treball, no sols en el sentit econòmic, sinó que es vegi com una professió més digna. Respecte a la xarxa, això ens aporta més coneixement de cara al futur, col·laborar i potenciar sobretot la difusió del nostre treball. I esperem que unides puguem aconseguir un suport més gran de les institucions a les cooperatives petites.

I si haguessin de triar la principal reivindicació de Ca l'Abril , cap a l'administració pública, cap a la societat i cap a altres organitzacions: què els demanaríeu?

Irma: La reivindicació de Ca l'Abril, a més del sou digne, és que es tingui en compte el saber i l'experiència de les dones que treballen en el sector, que no se'ns aparti. Les cuidadores sempre hem estat invisibles, i ara és moment que sàpiguen que som aquí i que tenim la suficient força per continuar lluitant. Que se'ns valori i reconegui, perquè fem un treball molt digne i molt laboriós que sosté la vida.

Teresa: Sí, la feina de cuidadora és a la cua de valoració dels oficis: és qui fa allò que ningú vol fer. I a més a més, és mare i ha cuidat tota la vida. El treball de cuidadora ha de ser visibilitzat com una professió, com un ofici molt més important, ja que de nosaltres depenen moltes persones que no poden cuidar-se per si mateixes. Això els demanaríem a totes i tots, a l'administració, a la societat i a altres organitzacions: que valorin aquest treball.

Irma: Sí, i jo penso que a la joventut també se l'hauria d'implicar una mica més en aquest sentit, i que les institucions haurien de donar-los més suport. També es necessita un cens, saber quantes persones viuen soles, cada quant les visiten, cada quant es parla amb elles per telèfon. Potser així, si una persona viu sola i no pot tenir una cuidadora, es pot trucar per telèfon, es pot visitar una vegada a la setmana, i així es pot lluitar contra la solitud. Tot això es podria fer si es tenen les dades necessàries i si l'Estat invertís més diners en cures.

“

Hi ha molta gent que està neta, està ben alimentada, però després, pel que fa a l'atenció emocional, estan fatal. I això a mi em fa sentir malament, perquè les àvies i els avis hauríem de cuidar-les i reconèixer-los tot el que han viscut. El que elles i ells saben ens pot ajudar moltíssim per no repetir els errors i per créixer com a societat.

”

Dades de contacte:

931 449 254

www.calabril.com

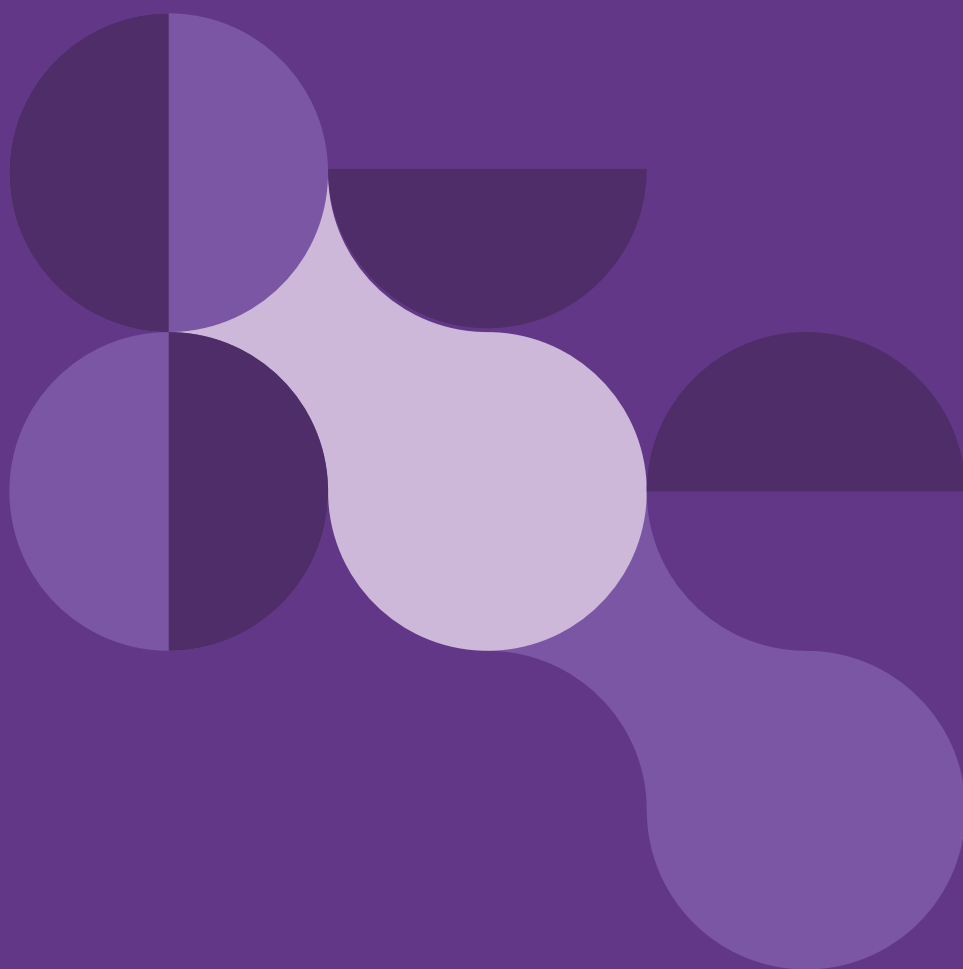

calabril@calabril.com

9.

Sindillar/ Sindihogar

Diversificar
per sobreviure

Sindillar/Sindihogar és el primer sindicat independent de treballadores de la llar i les cures de Barcelona. El seu origen es remunta a l'any 2011, amb l'objectiu d'introduir la perspectiva de gènere, classe i origen en el món sindical. L'entitat ha aconseguit posicionar les veus i necessitats de les dones migrades, i actualment continuen lluitant per la transformació de les condicions laborals de les treballadores del sector. Una de les seves principals reivindicacions és la derogació de la Llei d'Estrangeria, per ser una norma que vulnera els drets fonamentals de les persones migrades i, específicament, de les dones. Una altra de les seves reivindicacions ha estat que les treballadores de la llar i les cures estiguin dins del Règim General de la Seguretat Social i han fet una gran incidència perquè el govern espanyol ratifiqui el Conveni 189 de l'Organització Internacional del Treball. Aquesta mesura ha estat recentment aprovada pel Congreso de los Diputados. Tot i això, encara no se sap quan entrarà en vigor, ja que falta l'efectiva ratificació. Des de Sindillar seguiran alerta per verificar si es concreta de manera justa per a les treballadores. Sobre aquest, i altres temes, parlem amb **Aurea Ayón**.

Sindillar té una llarga trajectòria d'activisme i organització. Imaginem que heu passat per moltes transformacions i adaptacions en aquests 11 anys. Amb la perspectiva que lliura el temps, quins creieu que són els elements més transformadors del vostre sindicat?

Aurea: Per començar, el fet de constituir-nos com un sindicat feminista, antiracista i decolonial gestionat per dones migrades. La paraula sindicat ha estat masculinitzada, nosaltres prenem el poder d'autoorganitzar-nos i autorepresentar-nos. Som antiracistes perquè treballem per acabar amb el racisme, incloent-hi els discursos i pràctiques colonials. Això és transformador. També, fer lluita política als carrers, el fet d'assistir a manifestacions i estar envoltades de perso-

nes que estan d'acord en les nostres demandes i reivindicacions dona poder i alhora, ens converteix en persones actives que lluitem pels nostres drets i pels drets de totes.

Un altre element que considerem fonamental és el reconeixement econòmic. Al llarg d'aquests anys hem creat diferents projectes d'autogestió per tenir ingressos que són distribuïts entre totes les companyes, i poso l'èmfasi en això perquè nosaltres creiem que la independència econòmica dona poder de decisió. A més, en aquest sistema capitalista en què vivim, el que necessitem són diners per llogar un pis; si estic en una situació de violència, necessito diners per tenir autonomia, per l'escola de les criatures, per moure'm, per agafar el bus, el metro.

Per aquesta raó hem generat diferents projectes d'autogestió, com el projecte del servei de càtering, que és un projecte que tenim des del 2012. Aquest projecte es diu "Sabers i sabors" i el creem per rescatar els coneixements i els gustos que porten les companyes de cadascun dels seus llocs d'origen.

Així mateix, és un servei d'àpats especial, perquè mostra una gamma de sabors que aquí igual no són tan coneguts. Una altra línia d'autogestió que tenim és l'àrea tèxtil que es diu "SindiRebels", en la qual fem ninetes de dones històriques i notables. Aquesta línia es va crear després de la pandèmia com una manera de generar ingressos i alhora reconèixer i compartir els nostres sabors, ja que una companya ens va fer un tutorial i cadascuna, amb els elements que tenia a casa, va començar a fer aquestes ninetes de tela que es donaven com a intercanvi a aquelles persones que aportessin a la nostra caixa de resistència. Va ser una manera de fugir de les idees paternalistes i assistencialistes i de posicionar dinàmiques d'intercanvi en un moment complex.

Finalment, un altre projecte és la ruta antiracista de les cures, que és com un tour turístic en què visitem cinc punts del nucli antic de Barcelona, on es mostra la petjada de diferents dones, catalanes i migrades. En la mateixa línia, tenim un projecte de pedagogies antiracistes en instituts, que són tres càpsules que fem en escoles, sobre tot en instituts de primer a quart de l'ESO, i això és per combatre el racisme i els estereotips. Per nosaltres és molt potent poder autogestionar espais i, alhora, reconèixer els nostres sabors.

I en l'àmbit intern, en l'organització de Sindillar, quins elements transformadors identifiqueu?

Aurea: Crec que el més transformador són els nostres espais d'autocura. Un dels projectes que fem es diu "Art i Manyaga Política", que són trobades artístiques, de diferents temàtiques, on a més tenim un espai de ludoteca perquè les companyes que venen amb les seves filles i fills se sentin acollides i puguin gaudir. A més, la ludoteca té un enfocament on es parla de diversitat, ecologia, gestió de conflictes, educació emocional, duel migratori, entre d'altres. S'estan lliurant coneixements valuosos per a les nenes i nens.

Un altre punt que em sembla representatiu és que a les nostres assemblees sempre acabem menjant juntes, i això ho fem com una aposta política perquè també té a veure amb la reciprocitat i la gestió de la diversitat, perquè igual hi ha companyes que són vegetarianes, n'hi ha que mengen amb picant, altres amb molts condiments... El menjar ens permet obrir-nos a la diversitat i preparar, per exemple, menjars inclusius. També és una manera de cuidar-nos. Així rescatem la riquesa que tenim de menjar i generem espais de trobada on ens vinculem. És molt bonic veure la reciprocitat, saber que tu estàs per l'assemblea i que tota l'assemblea és aquí per tu. Això és molt important per a la cura individual i col·lectiva.

“

En aquest sistema a les dones ens han ensenyat a agradar, estar disponibles, deixar de costat les nostres necessitats, els nostres desitjos, i estar sempre disponible per als desitjos dels altres. Hem de trencar amb aquesta idea i pensar que som igual d'importants que les altres persones.

”

I què vol dir per a vosaltres cura digna?

Aurea: Per pensar en un model transformador de cura, partim d'un lema que després se'l va apropiat l'ajuntament, que és "cuidar a les que cuiden". Una cura digna té a veure amb tenir cura de qui proveeix els treballs: té a veure amb la retribució econòmica, els espais de descans, un tracte respectuós... Jo crec que la cura digna és bàsicament això: que la dignitat en la cura no sigui unilateral.

És important assenyalar que en aquest sistema a les dones ens han ensenyat a agradar, estar disponibles, deixar de costat les nostres necessitats, els nostres desitjos, i estar sempre disponible per als desitjos dels altres.

Hem de trencar amb aquesta idea i pensar que som igual d'importants que les altres persones. I clar que costa molt perquè són molts anys amb aquesta educació, és un procés per totes, de pensar dia a dia "la meva necessitat és important", "el meu desig importa", "els meus límits importen".

També és part del procés entendre que no és només la meva responsabilitat, ja que l'altra part també ha de tenir responsabilitat de cuidar, posar límits, proposar-li a la cuidadora que es prengui descansos, perquè si no, una altra vegada, es posa la responsabilitat només en les dones, en les persones que estan exercint les cures. Si una dona treballa 10 hores diàries i està cansada, la persona que la contracta o que li dona el treball, també pot pensar una mica i adonar-se'n que aquests ritmes no són saludables i no estan bé. Per a les dones migrades no sempre és fàcil posar el límit, perquè quan et sents en un estat de vulneració de drets, sents que no sempre tens dret a descansar, parlar, negociar.

Fins i tot algunes creuen que si diuen que necessiten descansar, s'enfadaran amb elles i que no els pagaran el sou. I aquestes són realitats que ocorren.

Totalment, són coses que fins i tot passen més sovint del que una creu. I en aquest sentit, per què heu decidit entrar a la xarxa "Cura Digna"? Què sentiu que aporteu al grup i que us aporta el grup a vosaltres?

Aurea: Nosaltres no vam néixer soles. Sempre vam estar acompanyades per altres organitzacions i comptem amb moltes companyes i companys migrants i també catalanes amb els qui tenim aliances. En el cas de la xarxa "Cura Digna", sempre van estar aportant durant la pandèmia, va ser molt important aquesta cooperació. A vegades costa generar vincles igualitaris, perquè no sempre es tracta a les dones migrades igual que a les altres dones, que a les dones que són d'aquí. Llavors, en aquest grup podem anar fent que tot sigui més igualitari, més equitatiu.

“

També és part del procés entendre que no és només la meua responsabilitat, ja que l'altra part també ha de tenir responsabilitat de cuidar, posar límits, proposar-li a la cuidadora que es prengui descansos, perquè si no, una altra vegada, es posa la responsabilitat només en les dones, en les persones que estan exercint les cures.

”

Crec que nosaltres aportem una visió polititzada i antiracista de les coses. I també nosaltres sabem que tenim un valor i la nostra pròpia capacitat d'agència, llavors a aquest grup aportem el fugir de la dinàmica assistencialista, això crec que és important posar-ho en relleu en formar part d'aquestes xarxes de cooperació. Crec que allò important d'aquest grup és que els debats també es tradueixin a la pràctica i no quedin només en les idees.

En el món de les cooperatives es genera una sensació que es té tot treballat, però moltes vegades les pràctiques són racistes, assistencialistes, vexatòries i violentes. Llavors, jo crec que aquesta és una aportació que fem des de Sindillar, anar assenyalant aquest tipus de pràctiques i també fomentar que en grups com aquests es facin revisions profundes.

També dir que un somni que tenim a Sindillar és tenir una part de cooperativa. Que tots els projectes que generen l'economia de Sindillar poguessin ser en una cooperativa i això ens agradaria treballar-ho en aquesta xarxa.

I si poguessis triar les principals reivindicacions que feu des de Sindillar, una a l'administració pública, una a la societat civil i una altra a les altres organitzacions que estan treballant en les cures també i a l'Economia Social Solidària: què els exigiríeu a cadascun d'ells?

Aurea: Doncs a l'administració pública li exigiríem, d'una banda, la derogació de la Llei d'Estrangeria i, d'altra banda, la total inclusió de les treballadores de la llar i de les cures al Règim General de la Seguretat Social. Això seria el més urgent. En l'àmbit social, la revisió del racisme més enllà dels privilegis, perquè de res em serveix que algú digui "ai, jo m'he revisat els privilegis!" quan no ho fa de manera constant i no ho posa en pràctica.

Aquestes revisions són cada dia i no són només mentals sinó que cal baixar-les a l'acció. I en el cooperativisme, la reivindicació seria formar-se en antiracisme per fer pràctiques antiracistes reals. Encara que no estic segura que una formació sigui la solució, però formar-se constantment és una clau. I també incloure persones racialitzades en els equips de treball, els equips directius, no en la part de col·laboradores, perquè sinó, tornem a repetir la dinàmica patriarcal: els homes estan dirigint i les dones accionant; les blanques estan dirigint i les migrades estan accionant

Necessitem canviar la dinàmica, perquè les migrades tenim totes les capacitats, l'intel·lecte: tot el que necessitem són oportunitats i espais per decidir i accionar.

“

Nosaltres aportem una visió polititzada i antiracista de les coses. I també sabem que tenim un valor i la nostra pròpia capacitat d'agència, llavors a aquest grup aportem el fugir de la dinàmica assistencialista.

”

“

En el cooperativisme, la reivindicació seria formar-se en antiracisme per fer pràctiques antiracistes reals. I també incloure persones racialitzades en els equips de treball, els equips directius.

”

Dades de contacte:

info@sindihogar.org

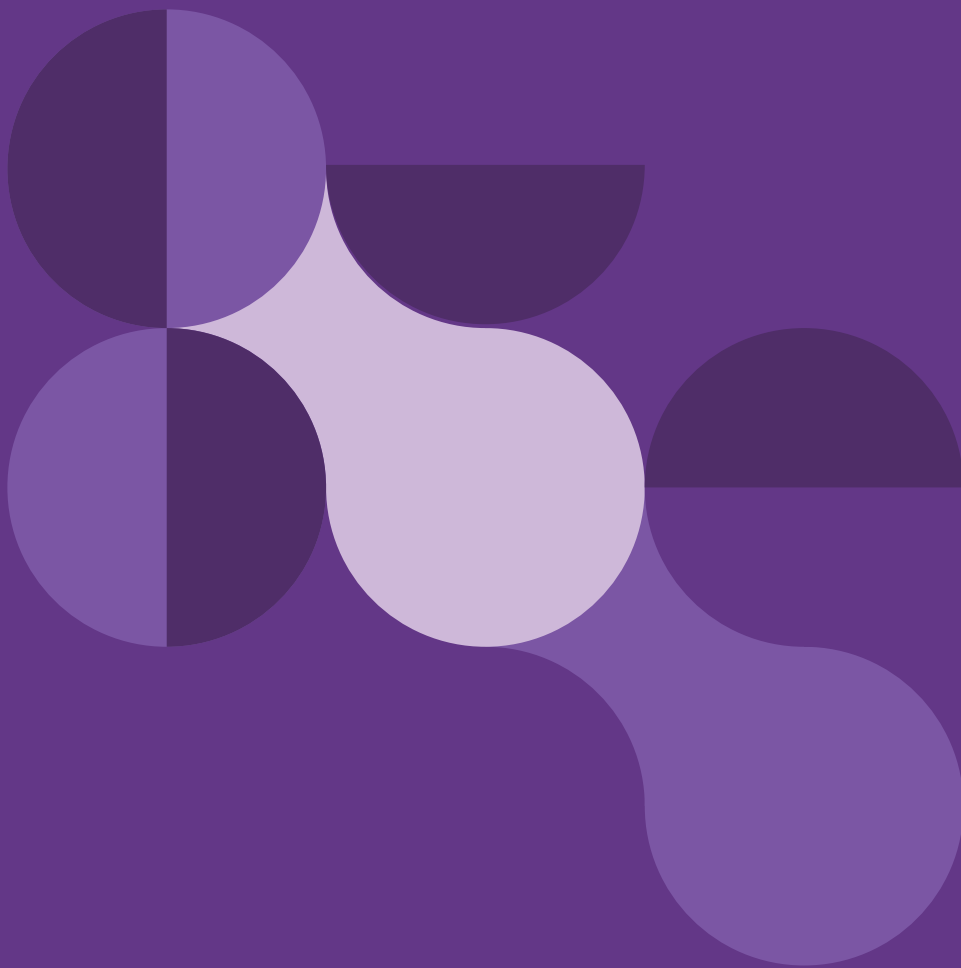

www.sindillar.org

10.

Colla Cuidadora

Les cures construeixen
comunitat

Colla Cuidadora

Les cures construeixen comunitat

La **Colla Cuidadora** és una iniciativa comunitària que va néixer fa 18 anys, quan un grup de professionals de Serveis Socials va detectar que la institució no donava respostes suficients per a persones cuidadores amb algun familiar a càrrec. Després d'observar molts episodis d'angoixa, malalties i psicopatitzacions per part de les cuidadores, es van crear diferents grups per collectivitzar els malestars i construir comunitat. La Colla cerca trencar amb la individualització que envolta a les persones que cuiden i transformar les situacions d'aïllament, culpabilització i incomprensió familiar en les quals moltes vegades es veuen embolicades. Sobre cures i comunitat parlem amb **Xabier Ballesteros**.

La Colla té un origen bastant particular, ja que neix de les necessitats de les persones cuidadores. Quins creus que són els aspectes més destacables de La Colla?

Xabier: Una cosa molt transformadora de La Colla és que no hi ha hagut un disseny a priori, no hi ha hagut una persona que hagi imposat com fer les coses o una ment molt lúcida, amb molta formació, que hagi marcat la ruta. I això és molt potent perquè hem estat receptius a les necessitats de les persones cuidadores, que han tingut el seu propi paper.

Com a projecte s'han facilitat uns espais de construcció grupal que ens treuen de la lògica individualitzadora en què deixem a les persones que cuiden: "és la teva mare, és el teu problema". Ens sembla molt potent la composició dels grups, ja que són una barreja entre professionals de la salut, professionals de serveis socials i cuidadores. Creiem que això és bo per a la salut del projecte i permet un treball més integral.

Són espais en els quals adquirir unes eines bàsiques, però no s'han concebut com a tallers, no parlem de 10 sessions, 2-3 mesos de durada...

“

Una cosa molt transformadora de La Colla és que no hi ha hagut un disseny a priori, no hi ha hagut una persona que hagi imposat com fer les coses o una ment molt lúcida, amb molta formació, que hagi marcat la ruta. I això és molt potent perquè hem estat receptius a les necessitats de les persones cuidadores, que han tingut el seu propi paper.

”

La idea és arribar a un canvi de xip: en la mesura que les i els cuidadors es vinculen a altres persones, van canviant la mirada i contacten amb el desig d'estar bé i amb la consciència que tenen dret a tenir una vida satisfactòria. En passar a grups comunitaris, ens hem pogut connectar entre nosaltres i tenir consciència del nostre rol com a persona cuidadora. Per nosaltres és molt transformador fer les coses diferents i generar una manera nova de relacions entre ciutadania i serveis, a partir de la cura.

I des de La Colla què s'entén per cura digna?

Xabier: Per nosaltres, és que es tinguin presents les necessitats de les persones que cuiden. Potser hi ha una malaltia que puja i baixa, que té períodes pitjors que uns altres, i les persones que cuiden necessiten un suport, encara que estiguin molt ben equipades emocionalment. També creiem que cura digna és que existeixi un dret a la cura, que tinguis els mitjans per poder cuidar i ser cuidat. Per això és necessari que l'Estat assumeixi una part de responsabilitat, i que les persones que cuiden ho facin per desig i no per obligació. I que existeixin els mitjans en cas que els familiars no vulguin o no puguin assumir-les.

En aquest sentit, també reivindicuem unes condicions de treball dignes per a les professionals que es dediquen a la cura, que estiguin valorades, que estiguin ben pagades, ja que s'hi deixen la pell.

I, sobre la vostra participació en la xarxa "Cura Digna", quines motivacions us porten a entrar a aquest grup i quina és l'aportació mútua que trobeu aquí?

Xabier: Aquest espai és molt interessant ja que proposa que les entitats tinguin més autoconfiança, més apoderament i més capacitat de guanyar mercat, que es posi realment en valor, que des de fora es vegi com d'important és allò que fan. I, clar, que es visibilitzi i promogui la contractació de les cooperatives que presten aquest servei.

Nosaltres no som una cooperativa, ni oferim un servei, però també això és el que té de bo aquesta xarxa: que hi ha entitats diverses, per treballar la cura de manera integral, i nosaltres en això aportem proximitat. Li veiem tot el sentit a aquesta xarxa, és un espai de compartir desitjos.

“

També reivindicuem unes condicions de treball dignes per a les professionals que es dediquen a la cura, que estiguin valorades, que estiguin ben pagades, ja que s'hi deixen la pell.

”

Aquest espai és molt important per conèixer-nos entre diferents organitzacions i persones que estan treballant en el sector, des de diferents llocs. Per tant, no estem parlant solament de la cura com a acció professional o familiar, sinó que parlem del tipus de societat que volem, i per mi, l'embrió que genera aquests canvis, són precisament les cures.

I per tal que aquestes arribin a transformar a tota la societat, quines són les demandes més urgents que hauria de complir l'administració pública, la societat civil i les entitats de l'Economia Social Solidària?

Xabier: Sobre les reivindicacions, jo crec que tota la societat, totes les persones, hem d'estar sensibles al treball de les persones cuidadores i necessitem accions més decidides en aquest àmbit. No parlo de les grans línies polítiques, de crear grans centres de cures, sinó que hi hagi motivació i decisió perquè existeixin més iniciatives comunitàries.

També és interessant que en això, es barregi amb els serveis públics, perquè sinó Serveis Socials corren el risc de ser perifèrics. I resulta que en el nostre cas són els professionals de Serveis Socials i de Salut els que estan en contacte amb les persones cuidadores, els que hem anat escoltant les seves necessitats, el que els passa, en quines circumstàncies es troben, etc. Això és allò realment important: la barreja de serveis públics i comunitat, perquè les institucions no es converteixin simplement en gestores.

En l'àmbit d'acció de barris em sembla important que hi hagi suport perquè iniciatives com La Colla creixin i puguin arribar a més persones per generar una acció i una articulació realment transformadora. Entendre que el que li passa a la meua veïna també ha de veure amb mi i així crear comunitat.

“

No estem parlant solament de la cura com a acció professional o familiar, sinó que parlem del tipus de societat que volem, i per mi, l'embrió que genera aquests canvis, són precisament les cures.

”

Dades de contacte:

C. Mallorca, 219. 2-1.
Barcelona (08008)

contacta@lacollacuidadora.net

[@CollaCuidadora](https://twitter.com/CollaCuidadora)

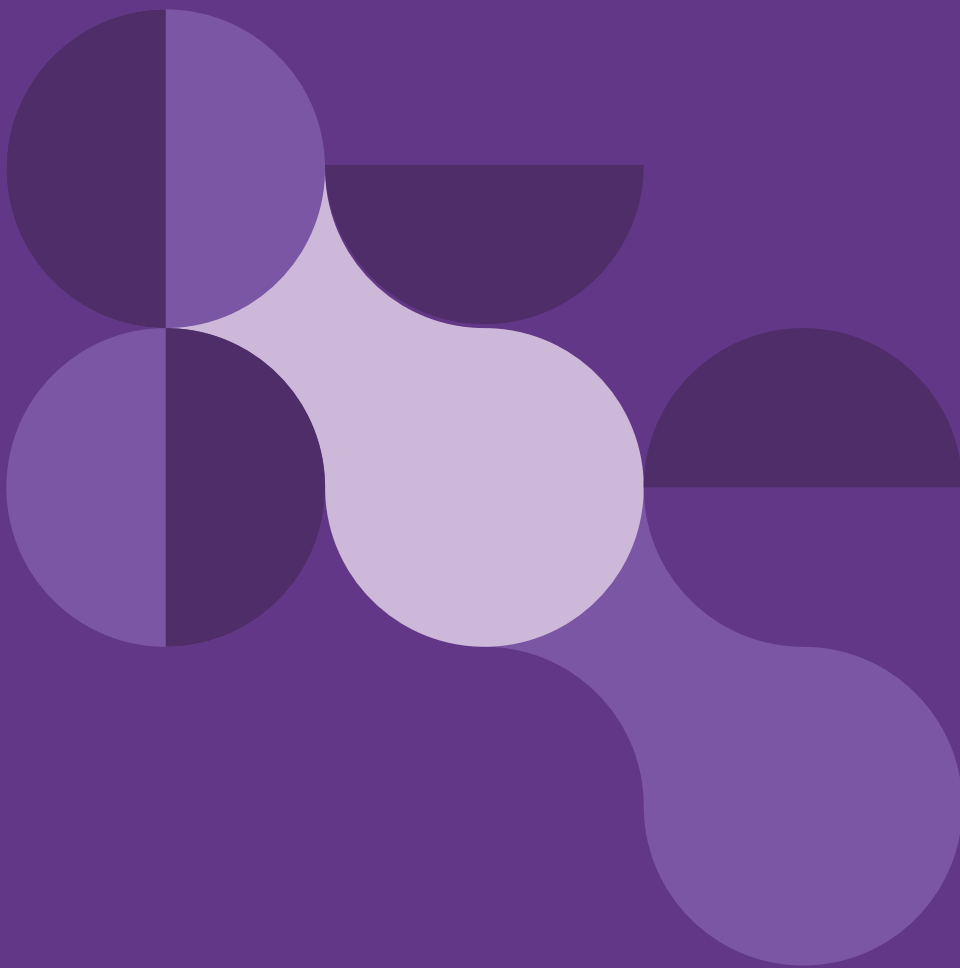

www.lacollacuidadora.net

11.

Coopnet

Horizontalitat i ecologia: les
persones i el planeta al centre

Coopnet

Horitzontalitat i ecologia: les persones i el planeta al centre

Coopnet és una cooperativa de treball que ofereix neteja ecològica cures i gestió d'espais. Aquesta iniciativa sorgeix l'any 2017 per ser un projecte d'economia auxiliar d'Arcàdia, escola autogestionada al barri de Sants. Arran de la pandèmia van desenvolupar una línia de desinfecció, plans de reobertura, condicionament d'espais i assessoraments en mesures d'higiene i prevenció. Sobre això parlem amb **Rita Figueras** i **Fernanda Mosqueras**.

Quins creus que són els elements més transformadors de Coopnet i què us distingeixen?

Rita: Coopnet s'ha constituït per ser un projecte d'economia auxiliar al projecte de l'escola autogestionada Arcàdia, i inicialment la vam constituir algunes membres de l'equip educatiu. Tot va néixer de la necessitat de trobar formes de garantir l'accés a l'escola, incorporant unitats de convivència a l'equip, i va acabar de quallar en una jornada de l'Impuls Cooperatiu de Sants en què es va detectar la necessitat d'un servei de neteja al barri de Sants. Per nosaltres, l'origen del projecte ja és transformador. Actualment, la cooperativa està formada per cinc sòcies, dues de les quals són unitats de convivència d'Arcàdia.

Fer: També és innovador el fet que treballem amb productes ecològics, perquè en aquell moment, quan vam començar, no n'hi havia. Va ser una aposta per nosaltres, perquè econòmicament és més car i més si tens la filosofia d'intentar que la majoria dels proveïdors siguin de proximitat. També com a factor transformador podem mencionar que trenquem amb rols i estereotips i, tot que la majoria som dones, hem intentat formar-nos en l'ús maquinària que normalment són utilitzades per homes, sigui una polidora, una vaporetta o una fregadora industrial.

Rita: Si, intentem invertir els rols dins el sector de la neteja. Fins fa un any érem totes dones,

aleshores, els biaixos dins de l'equip es donaven més per ser dona migrada o racialitzada. Intentàvem, si anàvem a fer una visita, que fossin elles (les dones migrades) qui portessin la veu cantant. Des de fa un any tenim un noi també.

Hi ha hagut tasques en el sector de la neteja i de les cures més associades als homes i tasques més associades a les dones, aleshores, aquelles que típicament són masculines, intentem que siguem les dones les que les liderem, i ells intentem que facin més les típicament feminitzades, com canguratge o cures a gent dependent.

“

Trenquem amb rols i estereotips i, tot que la majoria som dones, hem intentat formar-nos en l'ús maquinària que normalment són utilitzades per homes, sigui una polidora, una vaporetta o una fregadora industrial.

”

Fer: Finalment, fem molta pedagogia. Intentem portar-lo tant internament, com cap enfora. Quan anem a nous serveis, tenim, entre cometes, un discurs preparat, perquè per nosaltres és molt important que la gent que ens contracta sàpiga que contracta un projecte que alimenta un altre. La part comercial no és un "contracta'm costi el que costi" és més "això és el que nosaltres fem, si vols formar-ne part, encantades, però sinó, trobaràs gent molt més barata".

Si haguéssiu de definir què és per vosaltres cura digna, com ho definiríeu?

Fer: El món de la cura és un sector fet per dones, migrades i ocupades en l'economia submergida. Hem de visibilitzar aquesta realitat, hem de formar-nos i tenir sous dignes. Si volem fer aquest canvi, no ho podem fer soles. És important poder tenir mecanismes com aquest grup, que ens permeti fer la feina de manera conjunta.

I quins espais de cura interna teniu com a organització?

Rita: Quant a conciliació, per exemple, quan l'escola està tancada, una de nosaltres té un dia alliberat, i pot quedar-se amb les criatures; fem el canguratge intern en períodes no lectius.

Fer: Sí, i no s'ha de dependre d'altres unitats de convivència o de deixar de treballar per poder fer-se càrrec de la seva criatura. És un dels reptes que pensem que hem pogut solucionar molt orgànicament.

Què creieu que us aporta la xarxa "Cura Digna"?

Rita: La nostra participació ha sigut bastant intermitent. A més a més, estem en un moment molt demandant internament a la cooperativa i no arribem. Personalment, a mi m'ha aportat, primer, molta il·lusió i esperança. Veus que hi ha gent que està fent feina semblant, amb problemàtiques similars i que pots unir forces.

D'altra banda, el que podem aportar, és que som de les poques que realment tenim la forma de cooperativa de treball associat on totes les treballadores som sòcies. Per nosaltres, això és bàsic, i un dels objectius és no tenir gent assalariada, on tothom qui hi treballa, participi de l'organització... Ser horitzontals és molt exigent.

“

Hi ha hagut tasques en el sector de la neteja i de les cures més associades als homes i tasques més associades a les dones, aleshores, aquelles que típicament són masculines, intentem que siguem les dones les que les liderem, i ells intentem que facin més les típicament feminitzades, com canguratge o cures a gent dependent.

”

“

Nosaltres venim d'un entorn militant i social dins de l'Economia Social i Solidària i hem creat la cooperativa. Aleshores crec que en aquest sentit igual nosaltres podem aportar una visió des d'aquesta perspectiva.

”

Però si aconseguim realment fixar una estructura així, crec que serà molt interessant poder-la replicar.

En un altre sentit, moltes d'aquestes entitats s'han creat a partir de persones que estaven fent feina en el sector de manera individual, i arran d'això han entrat en contacte amb l'Economia Social i Solidària. Nosaltres al revés, venim d'un entorn militant i social dins de l'Economia Social i Solidària i hem creat la cooperativa. Aleshores crec que en aquest sentit igual nosaltres podem aportar una visió des d'aquesta perspectiva.

I ara, l'última pregunta: si haguéssiu d'escollir una reivindicació per traslladar a la societat civil, a l'economia sostenible i solidària i a les administracions: quina seria?

Fer: S'han de destinar ajuts directes al sector de les cures: la majoria som dones migrades que ho tenim molt difícil, bé perquè tenim criatures o perquè hem de fer un mínim d'hores obligatòries per aconseguir la renovació dels papers, per exemple.

Rita: Jo afegiria una visió de cara a la societat civil, que són les usuàries de serveis. És molt difícil assumir econòmicament un servei que sigui just per a les treballadores. Més que pensar que l'administració ajudi, s'hauria de fer un canvi per poder assumir-ho d'una forma comunitària i col·lectiva. Hem de sortir d'aquesta mirada assistencialista, i tendir a una mirada comunitària i no dependent, tan autogestionada com sigui possible.

Pel que fa als serveis de neteja, és interessant, com a reflexió, entendre que com és una tasca que sempre s'ha fet de forma no remunerada per les dones de les llars, en el moment en què passa a ser remunerada, no forma part del pressupost que la gent té per les seves llars. Per això, sempre sembla car haver de pagar! Aquí també cal una reformulació global.

“

Jo afegiria una visió de cara a la societat civil, que són les usuàries de serveis. És molt difícil assumir econòmicament un servei que sigui just per a les treballadores. Més que pensar que l'administració ajudi, s'hauria de fer un canvi per poder assumir-ho d'una forma comunitària i col·lectiva.

”

Dades de contacte:

693 555 658

www.coopnet.info

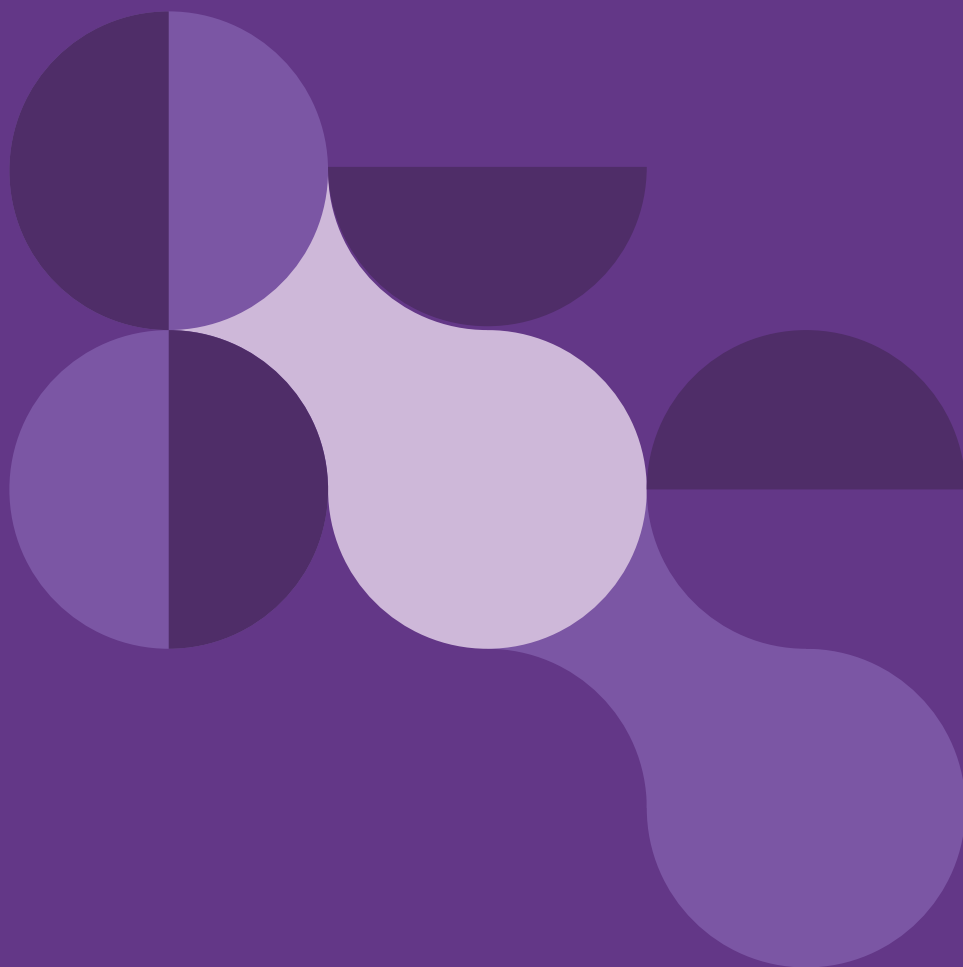

coopnetsccl@gmail.com

12.

Mujeres Unidas Entre Tierras (MUET)

Sostenir(-nos) en comunitat

Mujeres Unidas Entre Tierras (MUET)

Sostenir(-nos) en comunitat

Mujeres Unidas Entre Tierras (MUET) és una associació que va sorgir en 2020 com una resposta a les necessitats de dones migrades durant la pandèmia, específicament aquelles afectades per la pèrdua de treball. En aquest període, es van dedicar a muntar caixes de resistències i atendre les necessitats d'alimentació, transport, habitatge i fins i tot retorns a països d'origen, amb suport de la Xarxa de Suport Veïnal de l'Hospitalet, arribant a més de 3.000 persones amb lliurament d'aliments cada 15 dies. Amb el pas del temps, el creixement exponencial i inesperat de MUET ha servit per ocupar a companyes i generar una potent xarxa de suport, amb la participació de més de 800 persones. Conversem amb **Norma Véliz** i **Merilyn Pastor**.

MUET ha crescut moltíssim en poc temps. Com gestioneu aquest creixement i quins creieu que són els principals elements transformadors de la vostra associació?

Norma: Com a objectiu nosaltres acompanyem a les companyes en el seu procés d'arribada i residència. És a dir, fem un acompanyament integral fins que elles puguin obtenir els seus papers i puguin desenvolupar-se de manera autònoma. Per nosaltres és molt transformador acompanyar en aquest procés i fer accessible la informació, perquè hi ha moltes dades a les xarxes socials i internet que són poc clares, poc intel·ligibles, estan únicament en català o són incompletes. Per aquesta raó fem la informació més propera, trencant amb les barreres que existeixen a l'hora de migrar.

Com som migrades, se'ns associa immediatament a treballs de cures i neteja. Tot i aquest estereotip, sabem que aquest és el nínxol de mercat més gran al qual podem accedir les persones que hem migrat. Per aquesta raó, fomentem que les companyes es formin en altres àmbits d'activitat, perquè accedeixin a ocupacions alternatives. Les companyes volien fer teatre, doncs, vinga! Farem teatre. Volen fer ioga, doncs busquem a la instructora i ho fem. Es necessiten classes de català, llavors fem classes de mòdul B i C, que són els que exigeix la Llei d'acollida de Catalunya.

Una altra cosa molt transformadora, que és una fita per MUET, és que enguany hem aconseguit posar a 11 persones al programa Acol⁶ de la Generalitat de Catalunya.

6. El programa Acol és un programa de treball que funciona mitjançant subvencions destinades a la contractació de persones migrades en situació administrativa irregular. Les que compleixin amb els requisits per obtenir una autorització de residència temporal per circumstàncies excepcionals i puguin subscriure un contracte, poden beneficiar-se d'aquest programa. El SOC subvenciona els contractes de treball de 12 mesos de durada a jornada completa.

Amb tots els contactes que hem fet, hem aconseguit que diferents entitats hagin postulat a la subvenció i que les contractin. En total són 11 i això és moltíssim! És un esforç molt gran el que hem fet, perquè hem d'aconseguir contactes amb entitats compromeses a fer-los, fer el seguiment de tot el procés, ajudar-les a aconseguir els papers per a presentar-los, escriure memòries tècniques, entre altres coses. Això és una cosa que impacta realment en la vida de moltes persones.

Merlyn: D'altra banda, per mi ha estat molt transformador rescatar el valor de la formació que cadascuna porta del seu país d'origen. Això és fonamental per MUET. Hi ha companyes que són infermeres, enginyeres informàtiques, que tenen passió pel teatre... La nostra intenció és rescatar aquests sabers dels països d'origen perquè no es perdin, fem ús de l'experiència per posar-la al servei de les altres companyes. En un altre sentit, MUET és una família per a les dones que migrem. És un espai de confiança, de suport i que fins i tot ens treu de la depressió. Si jo em quedo a casa, em deprimeixo; però vinc aquí i em sento feliç i contenta de tot el que estem fent.

Hi ha dones que arriben amb nenes, a vegades no tenen res, els hi donem aliments, roba, assessorament legal gratuït i veiem com això realment les ajuda. Tenim suport de psicòlogues de manera gratuïta, advocades. Així col·laborem entre totes.

Es veu que treballeu amb moltes persones i en xarxa. En aquesta línia, què significa per MUET la xarxa "Cura Digna" i quines motivacions us han fet entrar en aquest grup?

Norma: Estem en "Cura Digna" per les nostres necessitats. Sabem i coneixem la importància d'estar en xarxa per un munt de coses. Ja no podem creure pedantment que soles podem, és a dir, necessitem el suport de la gent d'aquí. Llavors és interessant, perquè les discussions que es duen a terme a "Cura Digna" són diverses i participen persones de diferents llocs i amb diferents orígens. Estem en aquesta xarxa, i en moltes altres, perquè creiem en el suport comunitari.

La discussió aquí va en aquest sentit, en la intercooperació, a donar-nos suport, el que no pugui una entitat ho podrà fer una altra. Per això Ca l'Abril ens deriva a una iaia, per això tenim algun projecte conjunt amb Més que Cures.

“

Ja no podem creure pedantment que soles podem, és a dir, necessitem el suport de la gent d'aquí. Llavors és interessant, perquè les discussions que es duen a terme a "Cura Digna" són diverses i participen persones de diferents llocs i amb diferents orígens.

”

Per nosaltres és important el debat sobre les cures, encara que no hi hagi conclusions contundents. I la nostra aportació com a MUET és mantenir sobre la taula la discussió sobre el treball de la llar, en què no hi ha la prestació per desocupació, no hi ha gairebé contractes per escrit, no tens baixa per maternitat, malaltia, vacances o per res... Llavors l'important d'estar en aquest grup és mantenir el debat del treball de la llar i de la importància que es regularitzi.

Merlyn: Jo crec que una cosa interessant també és continuar creixent en aquesta xarxa, perquè més gent sigui ajudada, totes aquestes persones que encara continuen migrant per diferents problemes que hi ha en cadascun dels nostres països, i perquè se sentin acollides.

Per finalitzar, quina és la vostra principal reivindicació cap a l'administració pública, la societat civil i les organitzacions d'Economia Social Solidària?

Norma: Fa falta suport de les feministes en el tema del treball de la llar. Moure les nostres reivindicacions, perquè crec que el feminisme no pot centrar la seva agenda de reivindicacions socials solament en les necessitats de les dones autòctones, sinó que ha de ser per a totes les que vivim aquí.

No m'agrada parlar del feminisme blanc, però ve a ser això: hem de trencar amb aquestes lògiques, i amb el suport del moviment feminista aconseguir la creació d'una confederació, d'una associació de persones ocupadores de treballadores de la llar, perquè s'asseguin en la taula de diàleg social amb l'Estat.

Merlyn: Sí, i també jo demanaria que es respecti el nostre treball i que es respecti a les dones migrants, perquè som persones que tenim dignitat i drets i hem de poder viure tranquil·les.

“

Fa falta suport de les feministes en el tema del treball de la llar. Moure les nostres reivindicacions, perquè crec que el feminisme no pot centrar la seva agenda de reivindicacions socials solament en les necessitats de les dones autòctones, sinó que ha de ser per a totes les que vivim aquí.

”

Dades de contacte:

696 257 271

mujeresunidasentretierras@gmail.com

C. Llobregat, 66 baixos.
L'Hospitalet de Llobregat (08904)

www.pamapam.org/ca/directori/mujeres-unidas-tierras-muet-hospitalet-llobregat

Cura Digna és una xarxa de professionals que ofereix serveis de cura i salut a domicili, adaptats a les necessitats de la persona, propers i de qualitat. La seva manera de treballar se centra a resoldre les necessitats dels i les usuàries i del seu entorn cuidador des d'una

mirada integral i humana. Proporcionen un tracte directe, tot promovent l'autonomia personal de les persones que precisen cura, apoderant les famílies en les seves habilitats cuidadores i facilitant l'accés al serveis públics i comunitaris de proximitat.

www.curadigna.bcn.coop

